БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 60
1 МАЙ
ШАНБА
1954 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Яшасин меҳнаткашларнинг халқаро ҳамкорлик куни, барча мамлакатлардаги ишчиларнинг қардошлик куни—1 Май!

Яшасин коммунизм қуриш учун курашда совет халқининг илҳомлантирувчи ва раҳбарлик қилучи улуғ кучи—Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Меҳнаткашларнинг халқаро ҳамкорлик куни

Бутун коммунизм қураётган улуғ совет халқи, бутун прогрессив инсоният меҳнаткашларнинг халқаро ҳамкорлик куни, барча мамлакатлардаги ишчиларнинг қардошлик куни — 1 Майни байрам қиладилар.

Совет мамлакати 1 Май байрамини ўз кучлари гуллаб-яшнаган, экономика ва маданияти мавж уриб юксалган, кенг меҳнаткашлар оммасининг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати мислсиз ошган бир вазиятда кутиб олмоқда. Яқинда ўз ишини тамомлаган СССР Олий Советининг биринчи сессияси кўпмиллатли социалистик давлатимизнинг куч-қудратини, Коммунистик партия раҳбарлигида халқимиз эришган буюк тарихий ғалабаларни, партия, ҳукумат ва совет халқининг улуғ бирлигини, Коммунистик партия сиёсатининг порлоқ тантанасини ёрқин намойиш қилди. Сессия Совет мамлакатини ривожлантиришнинг жуда муҳим вазифаларини муҳокама этди, СССРнинг 1954 йилги Давлат бюджетини, СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлади, ғоят баланд руҳ блан СССР Олий Совети Президиумини сайлади ва СССР Ҳукуматини — СССР Министрлар Советини тузиш тўғрисида қарор қабул қилди.

СССРнинг 1954 йилги Давлат бюджети халқ хўжалигининг ҳамма тормоқлари янада зўр куч блан юксалиб бораётганлигини акс эттиради, оғир саноатни ривожлантиришни, қишлоқ хўжалигини юксалтириш, аҳолининг моддий даражасини ва маданий савиясини янада ошириш соҳасида партия ва ҳукумат томонидан мўлжалланган тадбирларни амалга оширишни зарур маблағлар блан та'мин этади, мамлакатнинг мудофаа қобилиятини янада мустаҳкамлашни та'минлайди.

СССР Олий Совети сессиясининг қарорларида кўпмиллатли совет халқининг ягона иродаси ифодаланган. Совет Иттифоқидаги барча халқлар Коммунистик партия томонидан ишлаб чиқилган ва кўп йиллар мобайнида синовдан ўтган сиёсатни, меҳнаткашларнинг энг зарур манфаатларини ифода этадиган сиёсатни якдиллик блан қўллаб-қувватламоқдалар. Совет кишилари халқнинг бахт-саодати тўғрисида ва социалистик Ватанни яшнатиш тўғрисида ғамхўрлик қилиш — Коммунистик партиянинг, унинг Марказий Комитетининг ва Совет ҳукуматининг олий мақсади эканлигини ўз тажрибаларида кўриб ишондилар.

Халқлар дўстлиги ва шон-шуҳратининг қал'аси, бутун дун'ёда тинчликнинг мустаҳкам таянчи бўлган улуғ социалистик мамлакатимиз йил сайин ўсмоқда ва мустаҳкамланмоқда, меҳнаткашларнинг моддий ва маданий турмуш даражаси тўхтовсиз юксалмоқда. Улуғ байрам кунида жаҳондаги барча оддий кишиларнинг фикри-зикри тинчликсевар халқларга бахт-саодат йўлини маш'алдек ёритиб турган, дун'ё меҳнаткашларига яшаш, курашиш ва ғалаба қилишнинг олижаноб намуналарини кўрсатаётган Совет Иттифоқига қаратилгандир. Совет Иттифоқи улуғ хитой халқи блан, барча халқ демократияси мамлакатларининг меҳнаткашлари блан, капиталистик мамлакатлар ва мустамлака мамлакатлардаги миллионларча оддий ва соф виждонли кишилар блан қардошларча бирдам бўлиб, тинчлик ва халқлар дўстлигининг улуғ муқаддас байроғини баланд кўтариб бормоқда, тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш сиёсатини, янги уруш тайёрлашга қарши ва янги уруш бошлашга қарши кураш сиёсатини амалга оширмоқда.

— Яшасин Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати — тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлашнинг ўзгармас сиёсати, янги уруш тайёрлашга ва бошлаб юборишга қарши, барча мамлакатлар ўртасида нормал муносабатлар ва амалий алоқаларни кучайтириш учун кураш сиёсати!

Совет Иттифоқининг меҳнаткашлари! Партия ва ҳукуматнинг Совет давлати қудратини ва Ватанимиз хавфсизлигини янада мустаҳкамлашга, экономика ва маданиятни яна кучли суратда юксалтиришга, халқнинг фаровонлигини узлуксиз ошириб боришга қаратилган сиёсатини амалга ошириш учун курашингиз!

Бутун совет халқи каби областимиз меҳнаткашлари ҳам бахт-саодат, меҳнат ва тинчлик байрамини муносиб совғалар блан нишонламоқдалар. Кўпгина фабрика ва заводлар, колхоз ва совхозлар, МТС ва қурилиш ташкилотлари 1 Май шарафига ўз зиммаларига олган соцчалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Область саноат корхоналарида москвалилар ташаббуси асосида йиллик планни муддатидан илгари бажариш, меҳнат унумини ошириш, маҳсулотни кўпроқ ишлаб чиқариш ва унинг сифатини яхшилаш учун мусобақа янада кенгайиб кетди. Илғор колхоз, совхоз, МТС ва районлар социалистик қишлоқ хўжалигининг ҳамма тормоқларини янада кучли суратда юксалтириш, қишлоқ хўжалик экинларидан ва айниқса пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун мусобақалашмоқдалар. Маҳаллий партия, совет ташкилотларининг вазифаси — Майолди социалистик мусобақасида эришилган ютуқларни мустаҳкамлаб, бешйиллик планни тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақада янги муваффақиятларга эришишдан, меҳнаткашларнинг ижодий ташаббусларини ривожлантириб, уларни ҳартарафлама қўллаб-қувватлашдан иборат.

Янги социалистик ҳаёт қураётган, саноат ва қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш учун, халқнинг фаровонлигини тинмай ошириш учун муваффақиятли суратда курашаётган халқ демократияси мамлакатларининг меҳнаткашлари ҳам 1 Май байрамини катта ютуқлар блан кутиб олмоқдалар. Коммунизм қуришдан иборат улуғ ишда мамлакатимиз эришаётган оламшумул-тарихий ғалабалар уларни янги меҳнат зафарларига илҳомлантирмоқда, мустамлака ва қарам мамлакатларининг мазлум халқларини империалистларга қарши, миллий мустақиллик ва миллий суверенитет учун, озодлик ва тенглик учун курашга отлантирмоқда.

Капиталистик мамлакатлар ва мустамлака мамлакатларнинг халқлари демократик лагерьдаги мамлакатларда ҳаёт кун сайин қувончли ва гўзал бўлиб бораётганлигини кўриб турибтилар. Улар узоқ давом этадиган мустаҳкам тинчлик ўрнатилишини, демократик эркинликлар берилишини, энг зарур эҳтиёжларининг қондирилишини ва ишҳақининг оширилишини талаб қилмоқдалар.

Капиталистик мамлакатларда 1 Май меҳнаткашларнинг бирлиги шиори остида ўтади ва ишчилар синфининг ўз ҳаётий ҳуқуқлари учун, эркинлик, тинчлик ва миллий мустақиллик учун кураши янада кучайганлигини намойиш қилади. Тинчлик тарафдорларининг авангардида бораётган совет халқи бугун тинчлик учун, демократия учун ва социализм учун курашаётган барча халқларга ўзининг қардошлик саломини йўллайди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати теварагига ҳарқачонгидан ҳам мустаҳкам жипслашган совет халқи янги куч ва ғайратга тўлган ҳолда коммунизмнинг нурли чўққилари сари олға бормоқда.

— Яшасин меҳнаткашларнинг халқаро ҳамкорлик куни, барча мамлакатлардаги ишчиларнинг қардошлик куни — 1 Май!

— Яшасин коммунизм қураётган улуғ совет халқи!

— Яшасин коммунизм қуриш учун курашда совет халқининг илҳомлантирувчи ва раҳбарлик қилучи улуғ кучи — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

— Маркс — Энгельс — Ленин — Сталин байроғи остида, Коммунистик партия раҳбарлиги остида коммунизм ғалабаси сари, олға!

Тошкент саноат корхоналарининг байрам совғалари

Тошкентдаги ўнларча саноат корхоналари 4 ойлик ишлабчиқариш давлат топшириқларини муддатидан илгари бажариб, аҳолига пландан ташқари бирнеча миллион сўмлик маҳсулот бердилар.

Мусобақа илғорларидан 2-нчи пойафзал фабрикасининг коллективи апрель ойи топшириғини муддатидан 3 кун илгари бажарди ва пландан ташқари 6 минг жуфтдан ортиқ пойафзал ишлабчиқарди. Фақат бир ойнинг ўзидагина 70 минг сўмлик хомаш'ё тежалди. Фабриканинг илғор ишчиси А. Шираева новатор Убай Раҳматуллаев методи асосида ишлаб, бир ой ичида 1800 дециметр юмшоқ чарм иқтисод қилди. Тежалган бу товардан 120 жуфт пойафзал тайёрлаб берилди.

Шунингдек, қоғоз, пайпоқ-трикотаж фабрикалари, радиодетал ва МПС заводлари ва ўнларча ҳунармандчилик артеллари 4 ойлик топшириқни муддатидан илгари бажариб, мамлакатга пландан ташқари кўплаб маҳсулот ишлабчиқардилар.

☆

Тошкентдаги К. Е. Ворошилов номли «Ташсельмаш» заводининг коллективи 1 Май шарафига фидокорона меҳнат қилиб, иттифоқимиздаги колхоз ва совхозлар учун биргина апрель ойида бирнеча ўнлаб пахта териш машинаси, 130 та пахта тозалаш универсал машиналари, 625 та тўкилган пахтани териб олучи асбоб ва кўкламги дала ишлари учун 1 миллиюн 160 минг сўмлик запас қисмлар ишлаб чиқарди.

Завод коллективи пландан ташқари қўшимча равишда Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги министрлигининг алоҳида заказини бўйича бирнеча юз минг сўмлик НКУ—2,8 маркали культиватор ва бирнеча минг сўмлик қуйма тайёрлаб берди.

☆

Аравасозлик заводининг коллективи 1 Майни муносиб меҳнат совғалари блан кутиб олди. Улар Майолди мусобақага қўшилиб, 4 ойлик топшириқни 107 процентга етказиб адо этдилар. Республикамиздаги колхоз ва совхозлар учун культиваторлар ишлаб чиқариш ойлик плани эса 115 процент қилиб бажарилди ва пландан ташқари 2332 та НКУ—2,8 ва НКУ—3 маркали культиваторлар тайёрлаб берилди.

И. СУЛАЙМОНОВ,

З. ИСРОИЛОВ.

Ўзбекистон металлургларининг муваффақияти

Бекобод шаҳридаги В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи коллективи Май байрамини меҳнат соҳасида янги муваффақиятлар блан кутиб олди. Заводнинг илғор мартен цехи ишчи ва мутахассислари апрель ойида 134 қуюлмани жадал усулда эритдилар ва пландан ташқари ўнларча тонна пўлат бердилар. Пўлат эритучи коммунист ўртоқ Штиров катта муваффақиятта эришиб, заводда рекорд қўйди. Ўртоқ Штиров жадал қуюлмани 5 соату 55 минутда эритиб, печьнинг ҳарбир квадрат метридан техника нормасидагига қараганда 2 тонна кўпроқ пўлат олди. Прокат цехининг коллективи 1 Май шарафига тўрт ойлик давлат планини муддатидан илгари бажарди. Шунингдек, сортли станнинг 1-нчи бригадаси ҳам энг яхши натижаларга эришди. Бу станнинг смена бошлиғи Қораев ва мастер Нуриддинов ўртоқлар ҳарқачонгидан ҳам юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Меҳнат ғалабалари

Янгийўлдаги кўпгина саноат корхоналари 1 Майни ишлабчиқариш программасини муддатидан илгари бажариш блан кутиб олдилар. Резина-техника заводининг коллективи апрель ойи планини муддатидан 6 кун илгари бажарди. Шунингдек, Янгийўл пахта тозалаш заводи коллективи ҳам фидокорона меҳнат қилиб, байрам шарафига муносиб совға тайёрлаб, май ойи ҳисобига 300 тонна тола ишлаб чиқарди. Янгийўл гўшт комбинатининг коллективи 4 ойлик планини ортиғи блан бажарди.

Май совғаси

КПСС Марказий Қомитетининг 1 Май Чақириқларидан руҳланган Октябрь районидаги «Ривож» артелининг а'золари (раиси О. Мирзамуҳамедов, партия ташкилотининг секретари Валиева ўртоқлар) социалистик мусобақа асосида фидокорона меҳнат қилиб, 4 ойлик давлат планини муддатидан анча илгари — 26 апрельда 100 процент бажардилар. Артелнинг пойафзал цехи планни 118 процент, эгар-жабдуқ цехи 101, тикучилик цехи 106 процент бажариб, мусобақада ғолиб чиқдилар. Х. Муҳамедов, И. Эрматов, К. Раҳматуллаев ўртоқлар каби илғор ишчилар бешйиллик планларини муддатидан илгари адо этиб, шаҳар ҳурмат тахтасига ёзилдилар.

Артель коллективи май ойи ҳисобига пландан ташқари 100 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олди.

Ш. КУЗАНБОЕВ.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

Менинг олтмиш ёшга тўлганлигим муносабати блан ўз қутловларини ва яхши тилакларини юборган барча ташкилотларга, муассасаларга ва шахсларга самимий ташаккуримни изҳор қиламан.

Н. ХРУЩЧЕВ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

29 апрельда Кремльда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ К. Е. Ворошилов Коммунистик партия, совет халқи олдидаги ғоят катта хизматлари учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлганлиги муносабати блан мукофотланган Совет Иттифоқи Коммунистик Партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчёвга Ленин ордени, «Ўроқ ва Болға» олтин медали ҳамда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ёрлиғи ва СССР Мудофаа министри — Совет Иттифоқи Маршали Н. А. Булганинга Совет Армиясида узоқ хизмат қилганлиги учун Қизил Юлдуз ордени топширди.

ССР Иттифоқи Мудофаа Министрининг БУЙРУҒИ

1954 йил 1 Май. № 50 Москва шаҳри

Солдат ва матрос, сержант ва старшина ўртоқлар!

Офицер, генерал ва адмирал ўртоқлар!

Бугун ССР Иттифоқининг Қуролли Кучлари бутун совет халқи блан биргаликда меҳнаткашларнинг халқаро ҳамкорлик куни, барча мамлакатлар ишчиларининг қардошлик куни — Биринчи Майни байрам қилмоқдалар.

Сизларни Биринчи Май куни блан қутлайман ва ҳозирги замон ҳарбий техникасини эгаллашда, Армия, Авиация ва Флотнинг ҳарбий маҳоратини ҳамда доимий жанговар тайёрлигини такомиллаштиришда янада муваффақиятлар тилайман.

Байрамни нишонлаш юзасидан **буюраман:**

Биринчи Май кунида Ватанимизнинг пойтахти Москвада, иттифоқчи республикаларнинг пойтахтларида ва қаҳрамон шаҳарлар: Ленинград, Сталинград, Севастополь ва Одессада — тўплардан бирйўла йигирма марта ўқ узиб салют берилсин.

Яшасин буюк Ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

Яшасин қаҳрамон совет халқи ва унинг шавкатли Қуролли Кучлари!

Яшасин Совет Ҳукумати!

Жонажон Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар бўлсин!

ССР Иттифоқи Мудофаа Министри
Совет Иттифоқи Маршали Н. А. БУЛГАНИН.

С. Мальт ва Н. Меламед ишлаган расм.

В А Т А Н

Қуёш нури тўла мовий осмонда
Қушлар қанот қоқиб яйрайди бирам...
Тошкент кўчаларни ва ҳар майдонда
Шодлик оқиб юрар дарёдек: — Байрам!

Бугун бунча гўзал кўриндинг кўзга,
Бунчалар хурсандсан, севимли Ватан,
Қувончинг
 куй бўлиб янграйди баланд,
Гўё сиғмагандай кулгига, сўзга...

Баҳор бор чиройин қилипти эҳсон,
Яшиллик шивирлар, нур жилваланар,
Сарингина елиб сувларинг ўйнар,
Боғлар олма-гулдан бир букет симон.

Боқаман, боладай қонмайди меҳрим...
Шавқи-завққа тўла бахтиёр инсон
Сафда қўшиқ айтиб оқар бепоён,
Булар бахти сенда порлар. Онажон, —
Қучоғингда яшаш бунчалар ширин!

Бу қувонч, Москва берган бу қувонч
Жаранглар дўстларим осмонида ҳам;
Худди бир юракдай ҳамнафас, ҳамдам,
Ўнолти ўғлингда бир мақсад, ишонч.

Ҳамкорлик, қардошлик байрами куни
Бахту-саодатда қувнар эканмиз,
Капитал зулмида инграган, мунгли —
Дўстларга ҳам шу эрк, бахтни истаймиз!

Сафлар оқар,
Ҳар чеҳрада табассум,
Туғишган, севишган! Ватан жонажон, —
Шулар меҳнатидан сен зўр, фаровон.
— Ватандошим, байрам муборак бўлсин!

М. БОБОЕВ.

Халқ фаровонлиги учун

Сталин номидаги Тошкент тўқимачилик комбинатининг кўпмингли коллективи СССР Тўртинчи чақириқ Олий Совети биринчи сессиясининг қарорини зўр қониқиш блан кутиб олди. Комбинатда юзларча агитаторлар сессия материалларини коллектив ўртасида ўқиб бермоқдалар. Сессия қарори блан танишгач, 2-нчи фабриканинг мастери ўртоқ Толипов бундай деди:

— СССР Давлат бюджети тўғрисидаги Қонун, шунингдек сессиянинг бошқа қарорлари совет халқи Коммунистик партия етакчилигида коммунизм сари ишонч блан олға бораётганлигини кўрсатади. Совет халқининг тобора ошиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларини қондириш мақсадида йил сайин кўп маблағ ажратилмоқда. Ҳаётимиз борган сари фаровон бўлмоқда. Комбинатимизнинг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари яшаётган шаҳарчамиз тобора обод ва кўркам бўлмоқда. Бу йил бешинчи болалар муассасаси қуриб битказилди. Кўпгина ишчилар 1 Май байрамини янги уйларда кутиб олмоқдалар. Тўқучиларнинг соғлиғини сақлаш учун 100 минг сўмлаб маблағ сарф қилинмоқда.

СССР Олий Совети сессиясининг қарорлари Тошкент тўқучиларини янги меҳнат зафарларига илҳомлантирди. Комбинат коллективи 4 ойлик топшириқни муддатидан илгари — 29 апрельда бажарганлиги тўғрисида рапорт берди. Йил бошидан бери пландан ташқари 8 миллион сўмлик штапель ва ип-газлама ҳамда бошқа хил маҳсулотлар ишлаб чиқарилди.

Мажбурият шараф блан бажарилмоқда

Партия ва ҳукуматимизнинг халқ фаровонлигини янада яхшилаш ҳақида чиқарган тарихий қарорларидан руҳланиб, мен 1953 қишлоқ хўжалик йилини катта муваффақият блан якунладим. Ўзимга бириктилган 15 сигирдан 47 494 литр сут соғиб олиб, топшириқни ошириб бажардим. Бу муваффақиятим учун мени Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг қатнашчиси қилиб тасдиқладилар.

Бу йил янги ва оширилган мажбурият олдим, я'ни бириктилган 10 сигирдан 50 минг литр сут соғиб олиш мажбуриятини олганман. Мен бу шарафли мажбуриятимни адо этиш учун астойдил курашмоқдаман. Шунинг натижасида шу йилнинг 4 ойида ҳарбир сигирдан 800 ўрнига ўрта ҳисоб блан 1284 литрдан сут соғиб топширдим. Шундай қилиб, мажбурият 128 процент адо этилди.

Мусобақадошим Мактуба Иноятова 15 сигирнинг ҳарбиридан 1000 литрдан сут соғиб олиб, мусобақада олган мажбуриятини адо этмоқда. Биз, 1 Май байрамини меҳнатда янги ғалаба блан кутиб олдик.

Н. МУҲИДОВА.

Калинин район, Карл Маркс қишлоқ советидаги Сталин номли колхознинг сут соғучиси.

ҲОСИЛ МЎЛ БЎЛАДИ

Шу кунларда колхоз даласида бўлсангиз, гўзал манзарани кўрасиз. Кенг карталарда ғўзалар тизмаси кўзга ташланади. Ана шу қаторлар оралаб универсаллар колхозчилар ишламоқдалар. «Универсал» юмшатган майин тупроқ мурғак ғўза бағрини қоплайди. Тетик ғўза — бўйига: бўй қўшиб ўсаётганга ўхшайди.

Верхне-волинск районидаги Куйбишев номли колхоз а'золари 1 Майни 940 гектар ердаги чигитни тўла ундириб олиш блан нишонламоқдалар. Илғор бригада ва звеноларда меҳнат кўтаринкилиги сезилиб турипти. Универсалчилардан А. Усмонов, Т. Бекмуродов ўртоқлар дастлабки кунларданоқ агрегатнинг тўхтовсиз ишлашига эришиб, нормада белгиланганидан кўпроқ ердаги ғўзани культивация қилиб бермоқдалар. Бу илғор универсалчиларнинг ҳарбири бу йилги мавсумда 1500 гектар ердаги ғўзани ишлаб беришга аҳд қилганлар. Улар байрамгача 50—60 гектардан ерни культивациядан чиқардилар.

Колхознинг Ўринбой Толипов бошлиқ бригада а'золари 40 гектар ердаги ғўзани 5 майгача чопиқдан чиқариш ва культивация қилиб бўлиш мажбуриятини олган эдилар. Ҳозиргача 20 гектар ердаги ғўза бир марта парвариш қилинди.

Куйбишев номли колхознинг азамат пахтакорлари ва механизаторлар янги ерлардан мўл ҳосил етиштириш тўғрисидаги сўзларининг устидан чиқиш учун ғайрат блан фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

КОММУНИСТИК ПАРТИЯ РАҲБАРЛИГИДА

ТИНЧЛИК ИШИ ЕНГИЛМАСДИР

Бутун дун'ё меҳнаткашлари ўз кучларини, ўз қардошлик ҳамкорликларини намойиш қиладиган Биринчи Май куни 1886 йил баҳорини эсга олиб ўтмаслик мумкин эмас.

Америка Қўшма Штатларидаги саноат марказларидан бири—Чикаго шаҳрининг ишчилари ўша йили иш шароитларини яхшилашни талаб қилиб, умумий стачка э'лон қилган эдилар. Очкўз америка буржуазияси иш ташлаган ишчиларни ваҳшийларча жазолади. 1886 йил 1 Май куни митингга йиғилган қуролсиз ишчиларга полиция ва қўшинлар атака қилдилар ва уларга қарата ўт очдилар. Чикаго кўчалари ўлган ва ярадор бўлган ишчиларнинг қипқизил қони блан бўялди. Ишчиларнинг лидерлари тутиб олиндилар ва қатл этилдилар.

Америка буржуазиясининг ишчилардан ваҳшийларча ўч олиши бутун дун'ё меҳнаткашларини ғазабга келтирди, эксплуататорларга зарба бериш учун жанговар ҳамжиҳатлик зарурлигини уларга кўрсатди. Худди ана шу Чикаго воқиаларидан кейин 1889 йилда ҳар йили 1 Май кунини халқаро пролетар ҳамкорлик куни сифатида нишонлашга қарор қилинди.

Шундан бери барча мамлакатларнинг меҳнаткашлари шу куни ўз бирликларини намойиш қиладилар, улар инсониятга баҳор ва капитализм занжирларидан озодлик келтираётганликларини очиқ ва баланд овоз блан айтадилар.

Мамлакатимиз ишчилар синфи Коммунистик партия раҳбарлиги остида барча меҳнаткашларни ўз атрофига жипслаштириб, дун'ёда биринчи марта капиталистик қулликни йўқотди, жаҳон пролетариатининг зарбдор бригадаси бўлиб қолди. Ҳозир Совет Иттифоқи якка эмас. У блан бир қаторда пролетар интернационализмининг байроғи остида 1 Май куни улуғ Хитой, Чехословакия, Польша, Венгрия, Болгария, Руминия, Албания, Мўғулистон Халқ Республикаси, Корея Халқ Демократик Республикаси, Германия Демократик Республикасининг озод халқлари ҳамда ўз озодлиги ва мустақиллиги учун курашаётган Ҳинди-Хитой халқлари ўзларининг енгилмас қудратларини намойиш қиладилар. Дун'ёдаги демократик кучларнинг умиди ва таянчи бўлган тинчлик ва демократия лагерининг қудрати улуғ ва енгилмасдир.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси совет кишиларининг битмас-туганмас ғайратини коммунистик жамият қуришнинг улуғвор вазифаларини бажаришга сафарбар қилмоқда. Бизнинг саноатимиз жуда тез сур'атлар блан ривожланмоқда. Фақат кейинги 4 йил ичидаёқ иккиярим мингдан кўпроқ саноат корхоналари қурилди.

Партиямиз индустрияни ривожлантириш соҳасида эришилган муваффақиятларга асосланиб, ўз олдига улуғвор вазифани, я'ни икки-уч йил ичида халқ исте'моли молларини кескин даражада кўпайтириш вазифасини қўйди. Партия ва ҳукуматимиз қишлоқ хўжалигини ва аҳоли исте'моли учун товар ишлаб чиқарувчи саноат тормоқларини тез ривожлантириш учун жуда кўп тадбирларни амалга оширди. Шу йилнинг ўзида кенг исте'мол молларини ишлаб чиқариш, бешйиллик план бўйича 1955 йил учун белгиланган даражага етказилади; аҳолига бу йил 1940 йилдагига қараганда иккиярим баравар кўп мол сотилади.

Душманларимиз кўп йиллар мобайнида Совет Иттифоқи қудратининг ўсганлигини яширишга уриниб келган эдилар. Ҳозир эса ҳатто улар ҳам Совет Иттифоқининг қудратини тан олишга мажбур бўлмоқдалар. «Нью-Йорк геральд трибюн» газетасининг иловасида америка обзорчиси Генри Тейлор очиқдан-очиқ афсусланиб шундай деб ёзади: «Кишини хафа қиладиган ва рад этиб бўлмайдиган факт шундан иборатки, Совет Иттифоқида урушдан кейин саноатнинг ва техниканинг жуда катта прогрессга эришаётганлиги сезилмоқда». Швецияда чиқадиган «Свенска дагбладет» реакцион газетасининг Совет Иттифоқига келиб кетган ходими Шильд ўз мақолаларида капиталистик системанинг тақдири учун ваҳимага тушаётганлигини яширмайди. Унинг ёзишича, уни СССРдаги «гигант ижтимоий ўзгаришларнинг» «шубҳа қилиб бўлмайдиган муваффақиятлари» ваҳимага солмоқда.

Совет Иттифоқининг муваффақиятлари реакционерларни нима учун ваҳимага солаётганлигини тушуниш қийин эмас. Бу муваффақиятлар социалистик системанинг капиталистик системага нисбатан таққослаб бўлмайдиган даражада афзал эканлигини кўрсатмоқда.

Демократик лагерьдаги мамлакатлар ўз экономикасини мисли кўрилмаган сур'атлар блан ривожлантиришни та'минлаш учун бир-бирларига қардошларча ёрдам кўрсатмоқдалар. Хитой халқи кўпйиллик уруш ва гоминданчилар ҳамда четэл империалистларининг хўжайинлик қилишлари натижасида вужудга келган жароҳатларни қисқа муддат ичида тугатиб, социалистик индустрия асосларини вужудга келтирмоқда. Европадаги халқ демократияси мамлакатларида 1953 йилнинг охирларига келиб, саноат ишлабчиқариш ҳажми урушдан илгариги даражага нисбатан уч мартадан кўпроқ ортиб кетди. Бу мамлакатларда халқ оммасининг турмуш даражаси тўхтовсиз ошиб бормоқда.

Демократик лагерь тинчликни сақлашда ҳал қилувчи фактордир. Совет Иттифоқи ва демократик лагерьдаги бошқа мамлакатлар ижодий меҳнат блан шуғулланиб, тинчлик сиёсатини мустаҳкам туриб изчиллик блан амалга оширмоқдалар.

Хитой Халқ Республикаси ва Корея Халқ Демократик Республикасининг ташаббуси блан Кореяда урушнинг тўхтатилиши ўтган йилдаги халқаро воқиаларнинг энг муҳимларидан бири бўлди. Кореяда яраш битимининг тузилиши халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатишга ёрдам берди. Бу эса Совет Иттифоқининг халқаро муносабатлардаги кескинликни янада юмшатиш ҳақидаги масалани олға суришга ёрдам берди. Бунинг натижасида тўрт мамлакат ташқи ишлар министрларининг Берлин кенгаши чақирилди.

Ма'лумки, Совет Иттифоқи Берлин кенгашида бирқанча муҳим халқаро проблемаларни амалий ҳал қилишга қаратилган конкрет таклифлар киритди. СССР Ғарбий Германияда милитаризмни тиклаш сиёсатига қарши изчиллик блан кураш олиб бориб, Европада коллектив хавфсизликни та'минлаш учун Умумевропа шартномаси тузиш ҳақида таклиф киритди. Ғарбий мамлакатлар Совет таклифини рад қилдилар.

Тинчликсевар Совет давлати герман масаласида тинчлик манфаатларидан келиб чиқиб, герман халқининг ўз суверен, демократик ва тинчликсевар давлатини тузишдек ҳаққоний ҳуқуқини ҳурмат қилишга асосланган сиёсат олиб бормоқда. Совет Иттифоқи ана шу адолатли сиёсатга асосан герман халқининг тинчликсевар демократик кучларининг таянчи—Германия Демократик Республикаси блан бошқа суверен давлатлар блан ўрнатилган муносабатлар сингари муносабатлар ўрнатди. Совет ҳукуматининг бу олижаноб ҳаракатини немис халқи жуда қадрламоқда. Немис халқи ўз тажрибасида ким унинг дўсти ва ким унинг душмани эканлигини яхши тушуниб олган.

Берлин кенгашида Женва кенгашини чақириш тўғрисида муҳим қарор қабул қилинди. Бу кенгашнинг чақирилишига унашга мажбур бўлган америка реакцион доиралари бу кенгашни муваффақиятсизликка учратиш ёки бу кенгашда ҳечқандай амалий қарорлар қабул қилинмаслигига эришиш учун жуда кўп уриндилар. Бу доиралар Ҳинди-Хитойда тинчликни тиклашга ҳалал бериш, учун қўлларидан келган ҳамма ишларни қилмоқдалар.

Ма'лумки, Ҳинди-Хитой халқларч ўзлари олиб бораётган адолатли, озодлик урушларида француз мустамлакачиларини бирқанча муваффақиятсизликларга учратдилар. Ҳинди-Хитой халқларига қарши олиб борилаётган уруш Францияни ҳолсизлантириб қўйди, унинг иқтисодий ва молиявий кризисини чуқурлаштирди.

Ҳинди-Хитойда уруш ўчоғини алангалатиб юборишга интилаётган Америка Қўшма Штатларининг агрессив доиралари бундан манфаатдор эмаслар. Улар шу йўл блан халқаро вазиятдаги кескинликни сақлаб қолишни, зўр бериб қуроллаииш йўли блан кўп фойда олишни, Ҳинди-Хитойда интервенция бошлаш ва уни ўз мустамлакаларига айлантириш учун баҳона қилишни умид қилмоқдалар.

Америкали уруш оловини ёқувчиларнинг авантюристлик сиёсатлари барбод бўлмоқда. Европада ва Осиёда, Латин Америкаси ва Африкада миллионларча кишилар тинчлик учун, ўз мустақилликларини ҳимоя қилиш учун курашга отланмоқдалар. Давримизга хос бўлган ҳодиса, кейинги йилларнинг энг муҳим якуни шундан иборатки, турли социал группаларга, турли сиёсат ва диний қарашларга оид бўлган кишилар тинчликни ва миллий мустақилликни ҳимоя қилиш базасида бирлашмоқдалар.

Америка Қўшма Штатлари ҳукмрон доираларининг олиб бораётган милитаризация сиёсати Америка монополистлари ўйлагандек, иқтисодий кризиснинг олдини олаолмайди. Ма'лумки, айни Қўшма Штатларнинг ўзида кризис аломатлари борган сари аниқроқ бўлиб қолмоқда. «Эйзенхауэр ҳукумати учун энг даҳшатли нарса,—деб ёзади Америкада чиқадиган «Харперс мэгэзин» журнали,—кризис хавфидир. Бу хавф ҳозир Вашингтонда энг муҳим ташқи сиёсат проблемаларига қараганда ҳам кўпроқ уйқусизликка сабаб бўлаётган бўлса керак...» Ўтган йил июнь ойидан бу йил февраль ойигача Америка Қўшма Штатларида саноат ишлабчиқаришининг ҳажми 10 процент камайди. Расмий ма'лумотларга қараганда кейинги тўрт ой ичида бутунлай ишсизларнинг сони 3 миллиондан кўпроқ ошган.

Бошқа капиталистик мамлакатларда ҳам иқтисодий крисиз борган сари яқинлашиб келмоқда. Бутун капиталистик дун'ёда ишсизлик, қашшоқлик ва меҳнаткашларнинг хонавайрон бўлиши кучаймоқда.

Американинг демократик лагерь мамлакатлар блан савдо қилишни тақиқлаб қўйиши капиталистик мамлакатлардаги иқтисодий аҳволни ёмонлаштирмоқда ва бу мамлакатларнинг норозилигига сабаб бўлмоқда. Капитализм мамлакатларининг кенг доиралари Совет Иттифоқи, Хитой Халқ Республикаси ва демократик лагерьдаги бошқа мамлакатлар блан савдо алоқаларини кенгайтириш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Меҳнаткашлар турмуш даражасига капиталнинг ҳужуми, капиталистик мамлакатларда ва даставвал АҚШда фашистик тартибларнинг жорий қилиниши синфий курашнинг кескинлашишига олиб бормоқда. Буржуазия ва унинг агентлари бўлган ўнг социалистларнинг лидерлари зўр бериб қаршилик кўрсатишларига қарамай ишчилар синфининг бирлиги ўзи учун йўл очиб бормоқда. Капиталистик мамлакатларда иштошлаш ҳаракатларининг жуда кенг тус олганлиги буни исботлайди. Урушдан кейинги беш йил ичида 16 та капиталистик мамлакатларда қарийб 50 миллион киши қатнашган 58 минг стачка бўлиб ўтди. Капитализм қўрғони — АҚШда ўтган йили 3,5 миллион киши қатнашган 5100 иштошлаш бўлди. Ўтган йилнинг биринчи ярмида Японияда 9 миллион меҳнаткашлар иш ташладилар.

Меҳнаткашлар манфаатларини изчиллик блан ҳимоя қилаётган, ўз халқларининг мустақиллиги учун кураш олиб бораётган коммунистларнинг обрўси капиталистик мамлакатлардаги халқ оммаси ўртасида борган сари ошиб бормоқда. Италия Компартиясининг унга ёндашучи бошқа сўл партиялар блан биргаликда сўнгги сайловда 10 миллионга яқин овоз олганлигини айтиб ўтиш кифоядир. Франция Компартияси реакциянинг ҳарқандай сиқиқларига қарамасдан, ўтган йилги муниципиал сайловларда ўз кандидатлари учун берилган овозлар сони бўйича Парижда ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларида биринчи ўринни эгалладилар. Сайловчилар коммунистлар учун овоз берар эканлар, тинчлик учун, ўз ватанларининг мустақиллиги учун, бу мамлакатлардаги реакцион доиралар томонидан олиб борилаётган америка буйруғига бўйсундиришга қаратилган ва миллий манфаатларга зид бўлган сиёсатга қарши овоз берадилар.

Америка агрессорларининг Осиё ва Латин Америкаси мамлакатларида агрессив блоклар тузишга қаратилган, мустамлака ва қарам мамлакатларда эксплуатация ва таловчиликни кучайтиришга қаратилган сиёсатлари бу мамлакатлардаги халқ оммасининг ўсиб бораётган қаршилигига дуч келмоқда. Ҳозир Осиёда ўсиб бораётган қудратли озодлик ҳаракати халқаро вазиятда энг муҳим факторлардан бирридир. Осиё халқлари ҳам бошқа қарам ва мустамлака мамлакат халқлари каби миллий-озодлик кураши йўлига тушиб олдилар. Ҳечқандай агрессия ва реакция кучлари уларни энди орқага қайтараолмайди.

Совет халқи Биринчи Май куни капиталистик, мустамлака ва қарам мамлакатларда ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилиб, тинчлик ва мустақилликни ҳимоя қилиб ҳаққоний кураш олиб бораётган меҳнаткашларни самимий табриклайди. Совет халқи ўз шонли Ватанининг бутун прогрессив инсоният учун маш'ал эканлиги блан, унинг тинчлик ва демократия кучлари учун таянч эканлиги блан фахрланади.

Совет халқи келгусига ишонч блан, тетик ва дадил қарайди. У, жонажон Коммунистик партия раҳбарлиги остида демократик мамлакатлардаги ўз қардошлари блан биргаликда бахтли ҳаёт қуради, ўз улуғ Ватанининг тараққиёти ва гуллаб-яшнаши учун меҳнат қилади.

В. БОРОВСКИЙ.

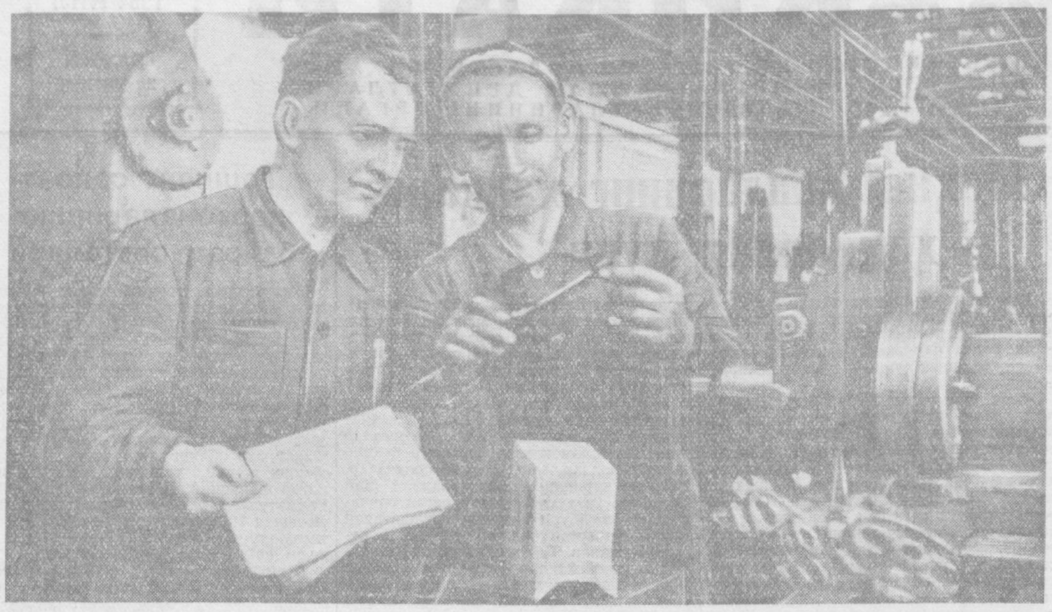

Ильич номли заводнинг илғор ишчиси К. Тўлаганов Майолди меҳнат вахтасида ишлаб, смена топшириғини доимо 180—200 процентдан бажариб келди. **Суратда:** старший мастер **Б. Матвеев** (чапда) ва рандаловчи **К. Тўлаганов** ўртоқлар иш устида.

В. Салов фотоси.

ЯШИЛ ВОДИЛАРДА

Зангори осмонга интилар қуёш,
Қоялар чарақлар нур сузган каби.
Шу'лага чулғанган дала, тоғу тош,
Гўё тилла суви юргузган каби.

Термулиб тўймайсан, бўласан мафтун
Яшил водиларга, кумуш тоғларга;
Муаттар бўйини анқитиб тун-кун,
Гуркираб яшнаган чаман боғларга.

Экинзорлар яшнаб, ёзмиш кенг қулоч,
Бахмалдай товланар мурғак ғўзалар.
Ўз ризқин излайди пастлаб қалдирғоч,
Далада «Универсал» шахдам йўргалар.

Бутун колхоз бўйлаб авж олган меҳнат,
Қўшқулоқ ғўзалар бахш этар қувонч.
Қўшиқлар янграйди, мавж урар ғайрат,
Бу йилги ҳосилга дилда зўр ишонч.

Ишга кечикишни ҳечким истамас,
Ҳамма меҳнат қилар қизғин, астойдил.
«Мард сўзидан, йўлбарс изидан қайтмас»,
Муддао: ҳосилга қўшишдир ҳосил.

— Ҳорманг-лар!
— Бор бўлинг!
Иш давом этар.
Раис разм солар ҳар пахтакорга.
«Мардлар, миришкорлар...» дея пичирлар,
Хурсанд боқар яшил кенг экинзорга.

У, яхши билади ёшу қарини,
Ҳаммасин фикри ҳам, аҳди ҳам битта.
Бир мақсад очади улар баҳрини: —
Ватанга мўл пахта бериш, албатта.

Пахтадан Ватаннинг ортар қудрати,
Пахта — кийим-кечак, пахта — ноз-не'мат.
Шунинг-чун шарафли ҳосил меҳнати,
Пахта — фаровонлик, пахтадир — давлат.

Буни тушунади ҳар битта деҳқон,
Меҳнат қаҳрамони, дала шерлари.
Яшил ғўзалар-ла яшнасин чунон
Баҳор байрамида колхоз ерлари...

Мавлон ИКРОМ.

Фаннинг ишлабчиқариш блан алоқасини янада мустаҳкамлаймиз

Совет фани назарияси блан практикаси ўртасидаги чамбарчас алоқа фан тараққиётининг битмас-туганмас манба'идир. Инқирозга юз тутган буржуа фанидан илғор совет фанининг туб фарқи даставвал шундаки, илғор совет фани социалистик қурилиш практикаси блан мустаҳкам боғлангандир, у совет халқининг манфаатларига, коммунистик жамият қуриш ишига хизмат қилмоқда. Ватанпарвар олимларимиз совет фанини янги кашфиётлар блан бойитмоқдалар, табиатни ўзгартиришнинг буюк планидаги вазифаларни муваффақият блан амалга оширмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети сентябрь ва февраль-март Пленумларининг қарорларида қишлоқ хўжалигининг барча тормоқларини кескин ривожлантиришнинг кенг программаси аниқ белгилаб берилди. Шу блан бирга, совет олимлари, олий ўқув юртларининг коллективлари олдига фаннинг ишлаб чиқариш блан бўлган алоқасини янада мустаҳкамлаш вазифаси қўйилди. Бу вазифани бажаришда қишлоқ хўжалик институтларининг роли ғоят каттадир.

Тошкент Қишлоқ хўжалик институти ўтган йиллар мобайнида республикамиз қишлоқ хўжалиги учун юқори малакали кадрлар тайёрлаб бериш соҳасида анчагина муваффақиятларга эришди. Республика қишлоқ хўжалигининг барча тормоқларини, биринчи навбатда пахтачиликни тараққий эттиришда колхозларга, совхоз ва МТСларга ёрдамни бирмунча кучайтирди, фаннинг ишлабчиқариш блан ҳамкорлигини бирқадар мустаҳкамлади.

Институтдаги техника экинлари, агрохимия, энтомология, ўсимликлар физиологияси кафедраларининг ўқитувчилари 1953 йилда студентлар блан биргаликда Янгийўл районидаги Ворошилов номли колхозда ғўза чеканкасининг янги методини жорий қилиш ва «Сурхон» совхозида узун толали пахтанинг сортини такомиллаштириш юзасидан иш олиб бордилар. Шунингдек, тупроқ хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда ерни ўғитлаш планларини тузиш, ғўзанинг сўлишига қарши курашнинг биологик методини ишлабчиқиш бўйича кўпгина тадбирларни амалга оширдилар. Ипакчилик факультетининг ўқитувчилари ва студентлари эса Фарғона водисидаги колхозларда пилла қуртини тез боқиш методини ўрганиш ва жорий қилиш, Хўжаобод пиллачилик совхозида қуртхоналардан рационал фойдаланиш системасини яратиш соҳасида катта ишлар қилдилар.

Броқ институт коллективининг ишлабчиқариш блан бўлган алоқасида катта камчиликлар ҳам бор. Коллектив КПСС Марказий Комитети сентябрь ва февраль-март Пленумларининг қарорларида республика қишлоқ хўжалиги олдига қўйилган вазифалар даражасидан жуда орқада қолмоқда.

Институт дирекцияси, партия ташкилоти ва профессор, ўқитувчилар коллективи мавжуд камчиликларни ҳисобга олиб, 1954 йил учун қатор тадбирларни белгилади. Бу йил фаннинг ишлабчиқариш блан ҳамкорлигини мустаҳкамлаш, агробиология фанини ва илғор тажрибаларни пропаганда қилиш кўлами анча кенгайтирилади. Пахтачилик бўйича Янгийўл, Ўртачирчиқ, Калинин, Октябрь районларининг ва республикамиздаги бошқа областьларнинг колхозларида бирнеча юз гектар майдонда ғўзани ўғитлаш, чигитни экишгача қайта ишлашнинг янги усулларини жорий қилиш, пахтани эрта етиштирадиган препаратни қўллаш, Бўка районидаги колхозларнинг тупроқ картасини тузиш каби соҳаларда бир қатор ишлар амалга оширилади. Сабзавотчилик ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш кафедралари студентлар блан биргаликда шаҳар атрофидаги колхозларда картошка ҳосилини ошириш, уни уялаб-квадрат усулда экиш, пиёз ва сабзи парваришини механизациялаш юзасидан иш олиб борадилар.

Шубҳа йўқки, институт коллективи КПСС Марказий Комитети сентябрь ва февраль-март Пленумларининг тарихий қарорларига қат'ий амал қилиб, колхозлар, совхозлар ва МТСларга ёрдамни ҳартомонлама кучайтирадилар ва совет фанининг ишлабчиқариш блан ҳамкорлигини янада мустаҳкамлайдилар.

Ғ. БОБОЖОНОВ,
Тошкент Қишлоқ хўжалик институтининг директори, доцент.

А. АВТОНОМОВ,
Директорнинг илмий ишлар бўйича ўринбосари, Сталин мукофоти лауреати.

РЎЁБГА ЧИҚҚАН ОРЗУ

Деярли ҳар куни янги ўзлаштирилаётган ерларга темирйўл эшелонларида юзлаб қишлоқ хўжалик машиналари юборилиб турипти. Буларни тайёрлашда Йўлдош ака Ҳусановнинг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

Йўлдош ака 1951—52 йилларда «Чирчиксельмаш» заводининг утиль цехида ишлади. Унинг оиласи кўчиб келган вақтларда ҳозирги Комсомол посёлкаси ўрнида янги қурилишлар, ҳашаматли бинолар жадал сур'атлар блан қад кўтармоқда эди. Йўлдош аканинг кичик ўғли Раҳим бу вақтларда ўрта мактабда билим оларди.

Бир куни у уйга келганда отаси хурсандчилик блан қарши олди:

— Ўғлим, — деди у, —сенга алоҳида дарсхона ажратиб, электр чироқ ҳам ўрнатиб қўйдим. Раҳим дарсхонани, айниқса электр ўрнатилганлигини кўриб, жуда ҳам қувониб кетди.

Раҳимда техникани ўрганиш учун ёшлигиданоқ ҳавас уйғонган эди. У, 1952 йили 7 йиллик мактабни тамомлагач, «Чирчиксельмаш» заводига ишга келди. У, кадрлар тайёрлаш бўлимига кирганда бўлим бошлиғининг ўринбосари ўртоқ Примаков ёш йигитни самимий қабул қилди. Раҳим қўлидаги аризасини унга узатди. Примаков дам аризага, дам болага қарар экан, гўё «Сен ҳали ёшсан-ку» деяётгандай бўларди.

— Қайси цехга кириб, қандай ҳунар ўрганмоқчисан? — деб сўради ниҳоят бошлиқ.

— Токарь бўлмоқчиман.

— Жуда яхши, броқ станокларни эплайоласмикансан, — Примаков синовчи кўзлари блан болага назар ташлади.

— Албатта эплайман, тажрибали ишчилардан ўрганаман, — деди Раҳим ишонч блан.

Примаков унинг дадил туриб берган жавобидан ва рус тилида дуруст гапираолишидан хурсанд бўлиб:

— Хўп, майли, қабул қиламиз, эртагаёқ ишга келабер, ҳа айтгандай 2-нчи йиғув цехида иш бошлайсан.— деди.

Кабинетдан севинчга тўлган ҳолда чиққан Раҳимнинг қалбида энди ҳунар ўрганиш, техникани эгаллаш орзуси рўёбга чиқаётгандек бўлган эди. У, эртасига цехга келганида биринчи марта старший мастер ўртоқ Менсаитов блан учрашди. Мастер Раҳим блан кўришди-да, уни «ГЖ»—ғўзапоя юладиган машиналарни йиғаётган ишчиларнинг олдига бошлаб борди ва:

— Танишинглар ўртоқлар, бизнинг сафимизга янги, ёш ишчи келди. Сизлар унга ҳунар ўргатинглар, ёрдам берингглар, — деди. Ўзи эса, унга иш процессида керак бўладиган асбобларнинг номлари ва машиналарни қандай қилиб йиғиш мумкинлиги тўғрисида дастлабки тушунча берди.

Мастер йигитчани тажрибакор ишчилардан бирига шогирд қилиб топширди ва бошқа участкаларни кўздан кечириш учун йўл олди.

Раҳим мастер қайтиб келгунча, ўз устаси блан биргаликда икки машинанинг қисмларини йиғиб бўлган эди. Менсаитов Раҳимнинг елкасига қўл ташлар экан:

— Жуда яхши, шошилмасдан ишлайбер, — деди ва, — сендан яхши токарь чиқадиганга ўхшайди, азамат, — деб қўшиб ҳам қўйди.

Орадан кўп вақт ўтмасдан партия бюросининг ташаббуси блан завод ҳузурида токарьлар тайёрлаш қисқа курси очилди. Бу хабар Раҳимни жуда севинтирган эди. У, биринчилар қаторида бу курсга ўқишга кирди. Ишлабчиқаришдан ажралмаган ҳолда токарьлик билимини эгаллайбошлади...

— Детальни дискага қаттиқ мустаҳкамлаш керак, — деди бир куни ўқитувчи ўртоқ Девятко, — дарс вақтида, — шундагина резец детальни биртекисда йўнади ва дастгоҳ ҳарқанча тез айланса ҳам деталь дискадан тушиб кетмайди. Маҳсулот сифатли бўлиб, меҳнат унуми ошади.

Уч ойдан сўнг ўқиш тамом бўлди. Раҳим 3-нчи разрядли токарь бўлиб етишди ва у инструменталь цехига токарь қилиб тайинланди, шунингдек металнни босим кучи блан қирқиш усулини тўла ўрганиш учун сиртдан ўқишини давом эттирди, тажрибали токарьлардан иш давомида маслаҳатлар олиб турди.

Раҳим ишга эрта келар, иш процессида ишлатиладиган асбобларни ва материалларни тахт қилиб қўяр, бу эса, кундан-кунга меҳнат унумини оширишга ёрдам берарди. Раҳим тез орада кундалик нормасини 150—200 процентгача бажараоладиган илғор токарьлар қаторидан ўрин олди. У, 4-нчи разрядли токарь деган номга эга бўлгач, завод дирекциясининг буйруғига асосан шу йилнинг январь ойида 2-нчи йиғув цехига ишга кўчирилди. Чунки, янги ўзлаштирилган «НКУ—2,8» маркали машиналарни пахтакорларга кўплаб етказиб бериш, детальларнинг кўплаб ишлаб чиқарилишини талаб этарди. Цех ишчилари Раҳимни самимий кутиб олдилар.

Раҳим дастлабки 3—4 кунгача нормадаги 13 ўрнига 15—16 тадан деталь тайёрлайди. Броқ, бу маҳсулот ғайратли токарьни қониқтирмасди. Раҳим меҳнат унумини ошириш ва кўплаб деталь ишлаб чиқариш йўлларини изларди. Тез кунларда у станокнинг оборотини минутига 44 дан 79 га етказиш имкониятини топди. Бу эса бир сменада илгариги 15—16 ўрнига 50 дан ортиқ деталь ишлаб чиқариш имкониятини яратди.

Тайёрланадиган детальларнинг учидаги чуқурча токарьлик станогида йўнилса иш сур'атининг оширилишига халақит берар эди. Шунинг учун ҳам Раҳим детальларни токарьлик станогида эмас, балки пармалаш станогига кўчириш устида бош қотирабошлади. Унинг дастлабки тажрибаларини цех ишчиларининг ҳаммаси катта қувонч блан қарши олди. Бу усул меҳнат унумини бирярим баравар ошириш имкониятини туғдирган эди.

Ёш рационализатор — токарь Раҳим Йўлдошев 1-нчи квартал планини 255,3 процент бажарди. У, умумхалқ байрами—1-нчи Майни муносиб совғалар блан кутиб олиб, апрель ойи топшириғини ҳар куни 300 процентдан ошириб бажарди.

Шу кунларда барча цех ишчилари қатори Раҳим ҳам меҳнат унумини ҳарқачонгидан ҳам ошириш учун ҳаракат қилмоқда. У 7 ойдан бери ишлабчиқаришдан ажралмаган ҳолда завод ҳузуридаги мастерлар тайёрлаш курсида ўқимоқда.

Раҳимнинг орзуси рўёбга чиқди.

Т. УНАБОЕВ.

БИЗНИНГ СОВҒАМИЗ

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан бениҳоя руҳланган коллективимиз москвалиларининг ватанпарварлик ташаббусига жавобан Майолди социалистик мусобақасини кенг ривожлантириб, бу улуғ байрамни муносиб меҳнат совғалари блан нишонлади.

Завод коллективи биринчи квартал давлат планини муддатидан илгари бажарди. Республикамиз қишлоқ хўжалиги ва иттифоқимизнинг темир йўл бўлимлари учун пландан ташқари бирнеча минг сўмлик машина, асбоб-ускуна ва запас қисмлар ишлаб чиқарилди.

Смена, бригада ва цехлараро бошланган Майолди социалистик мусобақаси ўзининг самарали натижаларини кўрсатди. Коллектив апрель ойи планини 29 апрельдаёқ 100 процентдан ошириб адо этди.

Заводда меҳнат унуми 1953 йилнинг биринчи кварталига нисбатан 12, 1954 йил давлат планига нисбатан эса 2,5 процент ошди. Шунингдек, маҳсулотнинг таннарҳи биринчи квартал планига нисбатан 2,2 процент камайди.

СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитетининг «Ўзбекистон ССРда 1954 — 1958 йилларда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида», шунингдек «Қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш ҳисобига 1954—1955 йилларда ғалла етиштиришни кўпайтириш тўғрисида» чиқарган тарихий қарорлари бутун совет кишилари қаторида заводимиз коллективини ҳам янгидан-янги меҳнат зафарларига илҳомлантирди. Коллектив сўнгги 4 ой ичида «НКУ-2,8» маркали экскаватор машинасини ўзлаштирди. Республикамиз қишлоқ хўжалиги учун бу машиналардан мингга яқини тайёрлаб берилди. Бундан ташқари МТСлар учун бирнеча минг сўмлик запас қисмлар ва зарур детальлар ишлаб чиқарилди.

Илғор ишчилар биринчи кварталда 30 га яқин рационализаторлик таклифлари киритдилар. Бу таклифларнинг 20 дан ортиғи ишлабчиқаришга жорий қилинди. Бунинг натижасида 2—3 ой ичида завод коллективи 133 минг сўм иқтисод қилишга муваффақ бўлди.

Ўзларининг кўпйиллик ҳалол меҳнатлари блан коллектив ҳурматига сазовор бўлган В. Урованцев, В. Захаров ва И. Зонов ўртоқлар ўз ихтиро'лари блан қисқа вақт ичида давлатга 68 минг сўм фойда келтирдилар. Ўртоқ С. Нереуцкий киритган таклиф блан 24 минг, ўртоқ Л. Кученовский ихтиро'си блан 12,5 минг сўмлик маблағ иқтисод қилинди. Завод коллективи ўзининг ана шундай новаторлари блан ҳақли равишда фахрланади.

Цехлараро бошланган социалистик мусобақада ўртоқ Е. Докучаев бошлиқ йиғув цехи, ўртоқ К. Харкин раҳбарлигидаги 4-нчи темирчилик цехи ва шу каби қатор цехлар катта муваффақиятга эришдилар. Бу цехлар 1 Май совғаси қилиб апрель ойи планини ялпи маҳсулот бўйича муддатидан 4 кун илгари бажариб, пландан ташқари бирнеча минг сўмлик маҳсулот тайёрладилар.

Заводимизда илғор ишчилар сони кундан-кунга кўпайиб бормоқда. В. Шербаков, С. Умаров, Е. Рибалченко, Н. Ҳакимов, В. Викленко ўртоқлар каби юзлаб ишчилар сентябрь, октябрь ойи ҳисобидан, уларнинг кўплари 1955 — 1956 йиллар ҳисобидан маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар.

Заводимиз ҳузурида кечки ишчи ёшлар, рационализаторлик мактаблари ташкил қилинган. Бу мактабларда юзлаб ёш ишчилар фан ва техника билимларини эгаллаб ўз малакаларини оширмоқдалар. Биринчи кварталнинг ўзидаёқ 40 дан ортиқ мутахассис ишчи кадрлар тайёрланди. Ҳозирги кунларда 30 га яқин ишчи ёшлар ишлабчиқаришдан ажралмаган ҳолда техникум ва институтларда ўқимоқдалар. Улар заводимизнинг малакали инженерлари, техник ходимлари бўлиб етишадилар.

Завод ма'мурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари ишчиларнинг маданий дам олишлари учун ҳам алоҳида аҳамият бермоқдалар. Завод ҳузуридаги парк кенгайтирилиб обод қилинмоқда, янги уй-жойлар қурилмоқда. Катта клубда кино-театр доимо ишлаб туради.

Биз завод ишчи-хизматчилари, инженер-техник ходимлари қўлга киритилган бу муваффақиятларни мустаҳкамлаш, партия, ҳукуматимизнинг улуғ ғамхўрлигига жавобан янада яхши, янада унумли меҳнат қилиш, қишлоқ хўжалигимиз учун янгидан-янги машина ва запас қисмлар етказиб бериш, қудратли паровозларимизни етарли деталь ва зарур қисмлар блан та'минлаш учун астойдил курашамиз.

М. ДМИТРИЕВ,
МПС машинасозлик заводининг бошлиғи.

КОММУНИЗМ ҒАЛАБАСИ САРИ, ОЛҒА!

Тинчлик ва қардошлик байрами

Бугун биз мамлакатимизда инсон саодатининг баҳорини байрам қилмоқдамиз. О, нақадар завқли, гўзал, шодликларга тўла, тинч ва фаровон ҳаёт баҳори бу!

Баҳор деганда кумуш тўлқинларини кенг ёйиб куй куйлаб оқаётган Днепр; Полесье бўйлаб шивирлаб турган яшил ўрмонлар; Балтиканинг сўлим қирғоқлари; Кремль деворлари тагида яшнаб турган арчалар; Ёз'ёвоннинг тераклар орқасига яширинган тўлин ойдан танга-танга шу'ла тушиб афсонавий чирой касб этган боғлари, Ленинграднинг оппоқ кечалари кўз олдимга келади. Баҳор деганда Жамбулда барча қимиз ичишган чорвадор қозоқ дўстларимни, Рига кўрфази соҳилидаги гвардиячи солдат Жан Грива уйидаги латишлар суҳбатини, Қорадентизнинг қирғоққа қалқиб урилиб турувчи ҳайбатли тўлқинларини, Невада «Папанин» теплоходидаги матрослар рақсини, Тожикистон тоғларининг баланд чўққиларидаги фидокор геолог дўстларимни эслайман. Янги ерларда — Марказий Фарғонада, Олтойда, Сибирьда ҳаёт яратаётган, боғ яшнайётган қадрдонларим ёдимга тушади. Баҳор ўз латофати блан эртакка ўхшайди. Бу — орзулар, севинчлар, тўйлар, суҳбатлар бизда расм бўлиб қолган. Шу нафис эртакни совет халқи ҳақиқатга айлантирган. Биз баҳорда ижодий меҳнатимиз роҳатини тотамиз, жаҳонда мисли бўлмаган юқори ҳосил заминини яратамиз ва кишиликнинг шу беқиёс байрамини мадҳ этамиз!..

Биз баҳорга бундан ўттиз етти йил илгари, «Аврора» гулдироси она еримиз кўкидан зулмат булутларини абадий қувган кунда эришганмиз. Шундан бери бу ҳаёт ва бахт баҳори ҳар йили барг ёзиб, гул очиб, Советлар Ватанининг бир ҳуснига ўн ҳусн қўшиб келмоқда. Бизнинг меҳнатимиз бу баҳорни тобора яшнатади, камолга етказади.

Халқимиз — буюк, сахий боғбон. У боғ — мамлакатимизни гуллатаётипти. Аммо боғимизнинг, баҳоримизнинг душманлари ҳам оз эмас. Улар гулшанимизни хазон қилиш учун кўп марта уриниб кўрдилар. Броқ улар бу сўнмас гулшаннинг умри абадий эканлигини унутиб қўйиб, телбаларча иш тутдилар. Телбалик блан узоқ умр кўриш мумкин эмаслиги ойдай аён. Дастлабки телбалар, ёвузларнинг қисмати нима бўлганлиги ҳам сир эмас. Бировлари Сибирь тайгаларида қириб ташланди, бошқалари худди Врангель каби денгизга улоқтириб ташланди, яна бир хиллари эса тўзиб қум кечиб қочаркан Амудар'ё соҳилларидаги тўқайлар ичида ит ўлимига дуч келди...

Баҳорлар ҳикоясини эшитганимизда Павлик Морозов ва Абдулла Набиев каби фидокор фарзандларимизнинг қаҳрамонлиги, йигирма олти Боку комиссарининг тоғдек саботи, Марите Мельникайте блан Лиза Чайкинанинг совет ҳақиқатига ишонч, муҳаббат тўла қалблари, мовий кўкимизда эрта тонгда ярқ этган қуёш кўз олдимга келади.

Бизнинг баҳоримиз — меҳнат, кураш баҳори, ижод ва яратувчилик баҳоридир!

«Меҳнатнинг таги — роҳат» деган мақолимиз бор. Шонли комсомолларимиз Амудар'ё қирғоғида Комсомольск шаҳарини қуриб, ўша ерда баҳор байрамини ўтказганларидан бери ҳийлагина вақт ўтди. Дун'ё харитасига янги белги қўйиш, албатта, осон иш эмас. Капиталистик мамлакатларда биргина канал ёки кўприкнинг ўн йиллар давомида қурилганини кўрсатучи мисоллар кўп. Бизнинг социалистик тузумимиз эндигина бир асрнинг учдан биридан сал кўпроқ умр кечирди. Биз Ватанимиз мангу умрининг ана шу қисқагина тарихий бўлагида кўп асрларга татигудек, хариталарни бутунлай ўзгартириб, кўк чизиқлар, яшил доиралар блан тўлдиришга арзигудек ишлар қилдик. Наинки фақат Иттифоқда, шу блан бирга ана шу Иттифоқнинг ажралмас қисми бўлган Совет Ўзбекистонида ҳам янги шаҳарлар, посёлкалар, колхоз ва совхозлар, МТС лар, боғлар, проспектлар, кўллар, каналлар, ГЭСлар, мактаблар барпо этилди.

Социалистик Ватанимизнинг бутун тарихи — тинчлик учун кураш тарихидир. Совет давлатининг В. И. Ленин имзо чеккан биринчи декрети — сулҳ (тинчлик) ҳақидаги декрет бўлган. Ўша пайтдан ҳозирги кунгача ўтган даврда Коммунистик партия ва Совет ҳукумати тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун изчил кураш олиб боришнинг буюк намунасини кўрсатдилар. Совет Қуролли Кучлари мамлакатимиз тинчлиги душманларининг ҳужумларини ҳардоим буюк матонат ва мардлик блан қайтариб келди ҳамда тинчликни барқарор қилди. Чунончи, Улуғ Ватан уруши шонли зафаримиз блан тугаган қирқ бешинчи йил баҳор фаслида гитлерчи йиртқичларнинг шармандаси чиққан, қора свастикали байроқлари Москва Қизил Майдонида уйиб ташланганда халқлар жаҳонда тинчлик ўрнатилганидан чексиз қувондилар.

Дун'ё халқларининг бу катта қувончи асосли эди. Эндиликда инсониятнинг учдан бир қисмидан кўпроғи енгилмас мустаҳкам тинчлик барпо этиб, Совет Иттифоқи бошчилигида янги йўлдан — бахт ва фаровонлик, тинч ижодий ва нурли истиқбол йўлидан дадил қадамлар блан олға бормоқда.

Совет ҳукуматининг сабот блан кураш олиб бориши, Хитой Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси ва барча халқ демократияси мамлакатларининг тинчлик йўлидаги ибратли ҳамкорлиги натижасида халқаро вазиятдаги кескинлик анча юмшади. Аммо бу нарса — халқлар олиб бораётган зафарли кураш берган ва берадиган самараларнинг фақат бошланғичидир. Тинчлик ўрнатиш йўлидаги тобора кенгайиб бораётган буюк ҳаракатдан жаҳон халқларининг умидлари ғоят катта. Улар Эльбанинг нариги ёғида бош кўтараётган герман қора кучларига барҳам берилишини, америка империалистлари паноҳида яна ўзларини эгарлаган от устида ҳис этабошлаган япон милитаристларининг танобини тортиб қўйишни истайдилар. Барселона ва Бельградда фашист урушқоқларининг кечалар тинчлигини бузмаслигини, Мадриднинг тош уйларидаги чақалоқларнинг она қучоғида беозоргина пишиллаб ухлашини истайдилар. Вьетнамда, Малайяда, Мисрда ва империалистлар томонидан тинчлиги бузилаётган ҳамма ерда ором, тинч ҳаёт қарор топмоғи лозим.

Совет Иттифоқи тинчлик, хавфсизлик, демократия ва социализм учун курашда дун'ё халқларига йўл кўрсатучи нурли маш'алдир. Барча мамлакатлардаги меҳнаткашлар Совет кишиларининг олижаноб фазилатларини яхши биладилар ва улардан ибрат оладилар. Улар совет кишиларининг халқлар тинчлиги йўлида бераётган буюк қурбонларини сра ҳам унутмайдилар. Улар Киев ва Гомель шаҳарларини тиклаш учун қанча меҳнат сарф қилинганини ҳам яхши биладилар. Улар паҳлавон Сталинграднинг култепалар устида мағрур қад кўтарганлиги тинчлик ва ободонликнинг гўзал, қудратли символи эканини тушунадилар.

Партия ва ҳукуматимиз мамлакатимизда коммунистик фаровонлик яратиш учун муҳим тадбирларни амалга ошираётирлар. Бу тадбирлардан мақсад — яқин икки-уч йил ичида халқ исте'моли молларини ҳамда енгил ва озиқ-овқат саноати учун хомаш'ёни мўл-кўл қилишдан иборат. Бунинг учун, даставвал, ўн уч миллион гектар қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилиб, дон етиштириш ғоят даражада кўпайтирилади.

Бугун, 1 Май тонгида биз янги ерларга кўчиб, бориб, Совет кишиларига хос ғайрат ва сабот блан меҳнат қилаётган дўстларимизга баҳор саломини йўллаймиз. Биз биламизки, Қозоғистон, Сибирь, Олтой, дашт-қирларида келгуси баҳор бу йилги баҳордан ўзининг яшиллиги, янги қишлоқ ва шаҳарлари, янги боғлари, клублари, ёш ўрмонлари блан фарқ қилади. Шунинг учун турли миллат фарзандлари бу баҳорда чўл бағрини остин-устин қилиб, тўқайларини ёндириб ва ботқоқларини қуритиб, янги ерлар очмоқдалар, янги уй-жой бинолари ва маданият саройларининг мустаҳкам пойдеворларини қурмоқдалар.

Бугун биз шаҳар кўчалари, майдонлари ва боғларини тўлдириб, бахт ва тинчлик қўшиқларини баралла куйлаймиз.

Ҳамид ҒУЛОМ.

Оржоникидзе районидаги Пушкин номли колхозда ғўза парвариши намунали олиб борилмоқда. **Суратда:** (чапдан) 6-нчи бригада бошлиғи **А. Махмадалиев,** агроном **Р. Назаров** ўртоқлар культивациянинг сифатини текширмоқдалар. Бригада механигининг ўринбосари **А. Назимов** ва универсалчи **И. Икромов** ўртоқлар культивация қилмоқдалар.

В. Салов фотоси.

Ғайрат блан ишлаймиз

Колхозимиз а'золари 1 Майни меҳнат совғалари блан кутиб олиш учун курашиб, яхши натижаларга эришдилар. 530 гектар ердаги чигит тўла ундириб олинди. 70 гектар ердаги ғўза чопиқдан чиқарилди. Универсалчилар ғайрат блан ишлаб, 200 гектардан ортиқ ердаги ғўзамизни сифатли культивация қилиб бердилар.

Шу кунга қадар 20 гектар ердаги ғўза яганадан чиқарилди. Колхозчилар ва универсалчилар меҳнат унумини тобора ошириб, ғўза парваришини сифатли ўтказиш ва ҳарбир туп ғўзанинг серҳосил бўлиб ўсиши учун курашаётирлар. Универсалчилардан Т. Икромов, Х. Болғабоев ўртоқлар ҳар куни 14—15 гектар ердаги ғўзани культивациядан чиқариб, нормаларини узлуксиз ошириб бажармоқдалар. 6-нчи бригаданинг а'золаридан К. Расулева, М. Сиддиқова, Р. Раззоқова каби ўртоқлар ғўзаларни намунали чопиқ қилмоқдалар. Улар ўз бригадалари бўйича гектаридан 45 центнердан ҳосил етиштиришга муносиб хисса қўшиш учун ғайрат блан ишламоқдалар.

Бу йил 140 гектар ерга торайтирилган қаторларга чигит экдик. 36 гектар ерга эса чигит уялаб экилди. Мана бу тадбирлар ҳосилни оширишга катта ёрдам беради.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти дала ишларини олиб бориш юзасидан қат'ий график тузиб чиқди. Бу графикга кўра, ҳамма майдонимиздаги ғўза 5 майгача бир марта парвариш қилиб бўлинади. Ундан кейинги парвариш ишлари ҳар 10—12 кунда бажарилиб туриладди. Колхознинг ўртоқ Қ. Каримбердиев бошлиқ илғор бригадасида амалга оширилаётган ишлар бошқа бригадаларга ҳам кенг ёйилмоқда. 85 гектар пахта майдонига эга бўлган бу илғор бригада 3 майгача ўз участкасидаги ғўзаларни бир марта парваришдан чиқаришга қарор қилди. Ҳозирги кунларда бригада а'золари социалистик мусобақа асосида ишлаб, олинган мажбуриятни бажариш учун курашаётирлар.

Колхозимиз а'золари социалистик мусобақани тобора кучайтириб, гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш тўғрисидаги мажбуриятларини шараф блан бажарадилар.

Д. ОМОНОВ.

Оржоникидзе районидаги Пушкин номли колхознинг раиси.

Янги ерларни ўзлаштириб, пахта ҳосилини оширамиз

Гулистон—областимизнинг энг ёш районларидан биридир. Мирзачўл водисида ташкил топган бизнинг Гулистон райони қисқа вақт ичида йирик пахтакор районлар қаторига ўтиб олди. Партия ва ҳукуматимиз бизнинг янги районда пахтачиликни тобора ривожлантириш ва колхозлар экономикасини ҳартарафлама мустаҳкамлашда техника ва моддий жиҳатдан ҳартарафлама ёрдам кўрсатмоқдалар. Колхозимизга 3 та машина-трактор станцияси хизмат кўрсатаётир. Янги ерларни ўзлаштиришимизда Мирзачўл машина-экскаватор станциясининг коллективи катта ишларни бажармоқда. Шу йилнинг ўзида 2400 гектар янги ер ўзлаштирилиб, турли қишлоқ хўжалик экинлари экилмоқда. Янги ерларга чигит экаётган колхозчиларимиз юқори ҳосил етиштириш учун ғайрат блан курашмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети сентябрь ва февраль-март Пленумларининг қарорида янги ерларни кўпроқ ўзлаштириш йўли блан қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини ошириш вазифаси қўйилди. Район партия ташкилоти партиямиз томонидан қўйилган вазифаларни амалга оширишда барча тадбирларни кўраётир. Бу соҳада коммунистлар авангард бўлмоқдалар. Коммунистлар бошлиқ трактор бригадаларининг механизаторлари қудратли техника кучидан самарали фойдаланиб, янги ерларни ўзлаштиришда намунали меҳнат қилмоқдалар. Колхозларнинг партия ташкилотлари экин майдонларини кенгайтиришда ишлаётган механизаторларга ва пахтакорларга бошчилик қилиб, улар ўртасида социалистик мусобақани тобора кучайтирмоқдалар. Молотов номли колхоз йил сайин кўпроқ янги ер ўзлаштириб пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини муттасил оширмоқда. Бу йил колхоз 230 гектар ерни ўзлаштириб, пахта майдонини 1380 гектарга етказди. Колхозчилар ана шу ерларнинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш учун «Красная Заря» колхози а'золари блан мусобақалашмоқдалар.

«Красная заря» колхозида ҳам янги ерларни ўзлаштириш муваффақиятли олиб борилмоқда. Бу йил колхоз ўз ерига яна 150 гектар ер қўшди. Колхознинг пахта майдони 950 гектарга етди. Ўртоқ Ўскенов бошлиқ бригада а'золари бу йил 60 гектар янги ерга чигит экиб, ҳар гектар ердан 45 центнердан ҳосил етиштириш учун курашаётир. Бригада а'золари шу кунларда ғўза парваришини намунали олиб бормоқдалар, 60 гектар ердаги ғўза сифатли чопиқ ва культивация қилинмоқда.

Бу йил районимизда янги — Хрушчев номли колхоз ташкил этилди. Бу янги ерда ташкил топган колхоз шу йилнинг ўзида 120 гектар ерга чигит ва 300 гектар ерга шоли экади. Колхознинг умумий экин майдони 500 гектарга етди. Колхоз а'золари партия ва ҳукуматимиз томонидан берилаётган ёрдам туфайли пахта ва шоли ҳосилини оширишга аҳд қилдилар.

Илғор колхозлар ғўза парваришини намунали ўтказиб, мўл ҳосилга замин яратаётирлар. Карл Маркс номли, Крупская номли ва Пушкин номли колхозларда ғўза қатор ораларига ишлов бериш графиги тўла ва ошириб бажарилмоқда. Районимиздаги кўпгина звено ва бригадаларнинг а'золари 1 Майни ғўзанинг дастлабки парваришини муваффақиятли ўтказиш блан кутиб олаётирлар. Крупская номли колхознинг Ҳасанов, Усмонова ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ғўза парвариши айниқса яхши олиб борилмоқда.

Универсалчилар чигит экиш кунларида қандай ғайрат блан ишлаган бўлсалар, ғўза парвариши даврида ҳам ана шундай ғайрат блан меҳнат қилмоқдалар. Чигит экиш топшириғини ошириб бажарган А. Маслов, Э. Файзуллаев, Ж. Сайидобоев ўртоқлар ўз агрегатларининг тўхтовсиз ва унумли ишлашига эришиб, ҳар куни нормада кўрсатилганидан кўпроқ ердаги ғўзани культивация қилмоқдалар.

Гулистон район партия ташкилоти пахтачиликни ривожлантиришда барча тадбирларни амалга ошириб, мамлакатимизга кўпроқ пахта етказиб бериш йўлида меҳнат қилаётган колхозчилар ва механизаторларнинг социалистик мусобақасига бошчилик қилади. Бу блан биз— КПСС Марказий Комитетининг сентябрь ва февраль-март Пленумлари қарорида кўрсатилган вазифаларни муваффақиятли бажаришга муносиб ҳисса қўшган бўламиз.

К. ТУРАБЕКОВ.

Гулистон район партия комитетининг секретари.

М А Й Қ У В О Н Ч И

Олмаю нок гуллаган тонг та'рифларини куйлаб,
Кўкламнинг шод нафасида қўшиқ тўқилса яхши.
Улуғ байрам сепин ёса бепоён Ватан бўйлаб,
Айёмларнинг шараф ше'ри, мадҳи ўқилса яхши.
Водиларни ясантириб, муаттар нафаси-ла
Мўл ҳосилга чорлар элни гул фасли, илҳом фасли.
Бахмалсимон экинзорлар ҳосил нишонаси-ла
Майимизга пешвоз чиқар май лиммо-лим жом фасли.
Баҳоримиз шошилтириб қўяр шундай, йилда бир,
Дар'ёлардан кўтарилган булут қалқиб маст бўлар.
Ҳавонинг қош-қовоғига қарамай, беховотир,
Чигитини экиб олган марду забардаст бўлар.
Тупроқдаги чигитимиз қабариб ниш уради
Иссиқ ўтган ернинг кучи, шираси, нами блан.
Мирзачўлнинг қўриғида трактор гулдуради,
Ер бағрини тилиб ўтди пўлат қалами блан.
Нур ва терда пишадиган пахтамизнинг оқлиги
Илимизнинг ҳосил фасли—кўкламдан бошланади.
Қардош, ҳамкасб пахтакорлар дўстлиги, иноқлиги,
Бир-бирига боришлари шу дамдан бошланади.
Пахтакорлар бел боғласа, қуёшдан офтоб ясаб,
Саратоннинг ҳароратин кучида тўплай олар.
Дар'ёларни бир шимирса, даштлар қолмас ташналаб,
Янгийўлнинг ҳавосини Ховосга пуфлай олар.
Озод шарққа Май кирмоқда шодлик-тантана тўйдек,
Москванинг бахт нуридан олтин югурик бўлиб.
Кўчамизни, уйимизни, юртни ясатиб қўйдик,
Май бошланар гўзалликка каттакон кўрик бўлиб.
Икки катта оғамизнинг бир-бирига жон блан
Кучоқ очган дўстлик тўйи Май ичида келади.
Биродарлик садоқатин кўрсатиб виждон блан
Ардоқлаган зўр обрўйи Май ичида келади.
Партиянинг, Москванинг та'рифларини куйлаб
Гулбаҳорлар нафасида қўшиқ тўқилса яхши.
Май қувончи тўлқин урса бепоён Ватан бўйлаб
Айёмларнинг шараф ше'ри, мадҳи ўқилса яхши.

Султон АКБАРИЙ.

Гигант колхозда

Механизаторлар

Кенг далада хушчақчақ, чаққон универсалчилар енг шимариб тракторга культиватор ўрнатмоқдалар. Ерни сифатли ҳайдаб, чигитни экиб, уни биртекис ундириб олиш қанчалик улуғвор ва шарафли вазифа бўлган бўлса, яхлит карталарда турнақатор бўлиб униб чиққан ғўза кўчатларини авайлаб қарқара қилиш ва мўл ҳосил етиштириш — ундан ҳам улуғвор вазифадир. Ғўза кўчатларини кўздан кечираётган икки тракторчи ана шу ширин хаёлларни кўнгилдан кечирар эди. Улар тракторнинг олдига ўтдилар. Олдинда бепоён далалар уфққа бош қўйиб ётарди.

— Бирминг иккиюз, — деди тракторчилардан бири жилмайиб. Унинг шериги бош қимирлатиб, жавоб қайтарди:

— Бир минг бешюз...

Улар ҳамон узоқ-узоқларга қарар эдилар. Тўрт томон яшил либос кийиб, бу азамат механизаторларни янги зафарларга чорлар эди. Уватлардан-уватларга далалардан-далаларга туташиб сўнгги кўринмайдиган экинзорларда пахтакорлар яллаcи, моторлар гуруллаши эшитилади. Ўнг томондаги карта орасидан ўтган катта ариқнинг икки четига кимдир ғўза кўчатларини ўтқазмоқда. Универсалчилар у миришкор пахтакорнинг ишини завқланиб, узоқдан кузатиб турар эдилар. Шу чоқ улардан бири шеригига гапирди:

— Машина юролмайдиган жойга кўчат ўтқазмоқда азамат.

— Деҳқон ҳарбир кўчат учун курашмоқда. Бунинг қадрига етиш керак. Культиваторнинг тиши сал қийшайдими, ёки рульни сал бўшроқ тутдингми бас — кўчат нобуд бўлади, ҳар бир туп кўчат деҳқонга қанчалик қимматли бўлса, бизга ҳам шунчалик қимматлидир.

— Шунинг учун ҳалол ишлаб, пахтакорлар ишончини қозониш керак. Аҳдимиз ҳам, ишимиз ҳам ҳосил блан ўлчанади. Деҳқоннинг баҳоси эса бизга энг улуғ шарафдир.

Баҳор-ёз ойларида ғўза қатор ораларида юриб, бирмиг иккиюз-бирминг бешюз гектар ерни культивация қилиш осон иш эмас. Бунинг учун ишнинг кўзини билиб ғайрат қилиш талаб этилади.

Икки универсалчи — Йўлдошали Бойзоқов ва Омонтой Бобораҳимов культивация олдидан ўз аҳдлари ҳақида ана шундай суҳбатлашдилар. Улар кўпчиликнинг шарафли ишига ўзларининг ҳалол меҳнатлари блан муносиб ҳисса қўшиш ҳақида ўйлар эдилар.

Кенг майдонларда хилма-хил экинларни парвариш қилаётган коллектив хўжаликнинг мўл ҳосил етиштиришида механизация катта кучдир. Деҳқон ўз кучига, тажрибасига ишониш блан бирга, механизаторлар ёрдамига ҳам катта умид боғлайди. Бусиз деҳқончилик ишини тасаввур этиш мумкин эмас. Ҳар гектардан ҳосил етиштиришда колхозчи ҳам, тракторчи ҳам бирхилда, ма'лум процент ҳисобидан мажбурият олади. Колхоз 2402 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштириш учун курашмоқда.

Бойзоқов ва Бобораҳимов рульга ўтирдилар. Тракторлар юриб кетди. Ғўза қатор оралари юмшатилабошланди. Пахтакорлар тракторчилар блан биргаликда қатқалоққа қарши курашиб, эгатларни юмшатиб, ғўза кўчатларининг эркин ҳаво олиб, яхши ўсиши учун зўр ғайрат блан ишлардилар.

Қўшни бригададан раис келди. Пахтакорлар ёнидан ўтиб, тракторлар изига келиб тўхтади. Бойзоқов раис қўлида ғўза кўчатларини кўрди ва культиватор кучатларга зиён етказдимикин деб ташвишланди. Раис универсалчилар блан саломлашиб, улардан ҳол-аҳвол сўради.

Бойзоқов ҳамон раис қўлидаги кўчатдан кўз узмас эди. Раис унинг мақсадини англади шекилли, кафтидаги 3—4 та ғўза кўчатини Бойзоқовга кўрсатиб, тушунтириб, сўзлайбошлади.

—Кўчатлар 5—6 тадан ёнтомир чиқарипти, шунингдек икки қулоқ орасидан чинбарг куртаклари кўриниб қолипти. Бунга қаранг — бу чинбарг ва ёнтомирлар кўчатларнинг бўламан дегани. Шунинг учун ҳеч тап тортмасдан культивацияни давом этдираберниш керак.

Бойзоқов ва Бобораҳимов бу йил мавсумда 150 гектар ерга чигит экиб бериш мажбуриятини олган эдилар. Улар ўз ва'даларини 150 процент қилиб бажардилар. Улар ишлаган ерларда чигит биртекис униб чиқди ва ғўза парвариши ҳаммадан аввал бошланди. Раис универсалчилар ишини текшириб, уларнинг камкўстларини сўраб, бошқа бригадага ўтиб кетди.

Мўл ҳосил усталари

Раис Нурмат Баратов ва Матқосим Исомов бошлиқ бўлган 5-нчи ҳамда 30-нчи бригада ерларини келиб кўрди. Баратов бригадаси 50 гектар, Исомов бригадаси 70 гектар ерга чигит экиб, ҳар гектардан 40 центнердан ҳосил етиштириш учун астойдил курашмоқда. Ҳар иккала бригаданинг пахтазорларида ғўза парвариши кундан-кун кучайтирилмоқда.

Баратов раисни кўча беткасидаги қатқалоқ босган ерда кутиб олди. Колхозчилар қатқалоққа қарши курашиб, ғўза қатор ораларини чопиқ қилмоқдалар, тупроқ мағизини юмшатиб, ёш кўчатларнинг ҳаво ва қуёш ҳароратидан баҳра олишлари учун ҳамма чорани кўрмоқдалар.

Баратов бригадасининг иккинчи картасидаги айрим жойлар ҳам қатқалоқ бўлган эди. Раис бригадирдан у картада ҳам тезлик блан иш бошлаш зарурлигини уқдирди. Баратов қатқалоқ бўлган участкадан кўзини узмай:

— Эртадан қолдирмай у ерларда ҳам чопиқ бошлаймиз. Биз қатқалоқни қанчалик тез тугатсак, ғўзамиз шунчалик тез ўсади, ғўза парваришида ҳам 43 бригаданинг ичида кейинда қолмасликка ҳаракат қиламиз, — деди.

— Кейинда қолмай ўртада ҳам юра бериш мумкин, — деди раис жиддий ва уқтириб, сўнг сўзини давом этдирди, — лекин ўртада юриш — содда қилиб айтганда на уёғлик — на буёғлик. Сизнинг бригадангиз илғор бригадалардан ҳисобланади. Сиз катта мажбурият олган юқори ҳосилли бригадасиз. Иш ҳам шунга яраша бўлиши керак.

— Албатта шундай бўлади Абдуқодирака, — деди бригадир, — колхозимиз Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг кандидати. Бизнинг колхозимиздан бирнеча киши бу йил улуғ пойтахтимиз Москвада бўлади ва виставкадаги қишлоқ хўжалик янгиликлари блан танишади. Москвада бўлиш — улуғ бахт. Биз келгуси йили ҳам виставкада қатнашиш учун курашамиз ва буни етиштирган ҳосилимиз блан, олтин пахтамиз блан тасдиқлаймиз.

Раис бу сўзни ғўза қатор ораларини юмшатаётган колхозчилардан ҳам эшитди. Пахтакорлар она-Ватанимизнинг куч-қудратини янада ошириш учун ҳарбир ҳосил кўчатини зўр меҳр ва иштиёқ блан парвариш қилмоқдалар. Колхозчилар кундалик нормани ошириб бажариш учун яккама-якка мажбуриятлар олиб ишламоқдалар. Бригадалараро тузилган социалистик мусобақанинг ғолиби бўлишга интилмоқдалар.

Кетман кўтариб, овқатланишдан келаётган колхозчи Сафарали Абдужабборов раисни кўриб, унга томон бурилди. Раис бу илғор колхозчига пешвоз чиқиб, ундан ҳол-аҳвол сўради. Абдужабборов илтифот блан жавоб қайтарди:

— Оила а'золаримиз блан бу йил ҳам ҳамжиҳат бўлиб ишламоқдамиз. Бизнинг оиламизда прогулчилар йўқ. Шунингдек ишга кеч келиб, уйга эрта қайтучи ба'зи бир шерикларимизнинг одати бизга ёт нарсадир.

Раис Абдужабборовнинг ҳалол меҳнат қилиб, ҳар йили катта даромад олаётганлигини яхши билади. Бу колхозчи ўтган йили 16 минг сўм пул ва 6 тонна ғалла олди. Унинг ҳалол меҳнати, ишдаги тажрибаси, колхоз ишига садоқати йиғилишларда сўзланди. Раис Абдужабборовнинг бу йил ҳам намуна кўрсатиб ишлашига ишонади.

Колхоз ўтган йили 14 миллион сўм даромад қилди. Бу катта даромадни қўлга киритишда Абдужабборовга ўхшаш асл деҳқонларнинг алоҳида хизмати бор. Уларнинг тажрибасини элга ёйиш керак.

Янтоқ адирларида

Баланд тоғлар этагидаги Янтоқ даштлари баҳор пайтларида жуда гўзал бўлади. Адирларда лолалар шунчалик кўпки, узоқдан катта қирмизи чойшаб ёпилгандай товланади. Баҳор ёмғирларидан баҳра олиб гуркираб ўсган турли кўкатлар тизза бўйи келади. Адир шамолларидан тебранади, қуёш нурларидан ранг-баранг товланиб, киши кўнглига ором беради. Қўзи-қўйлар ўтдан бош кўтармай, озиқланади. Қўзи, улоқлар ўйнақлаб югуради. Яйловда колхознинг 8 ярим минг қўй-эчкилари ёйилиб, ўтлаб юрипти. Қўйлар изидан бу йил туғилган 3 мингга яқин қўзичоқлар яйраб, ўйноқлаб бормоқда.

Раис ўринбосари Рўзиматов, қўй фермасининг мудири Бахтибой Хонкелдиев чўпонлар орасида юриптилар. Улар қўйлар туёғини кўпайтириш, ем-хашак базасини кенгайтириш, чўпонларга доимий ғамхўрлик ва яхши иш шароити яратиш ҳақида маслаҳатлашмоқдалар. Хонкелдиев яйловдаги палаткаларни кўрсатиб:

— Чўпонлар яхши палаткалар блан та'минланган. Уларда истиқомат қилиб, чорвамизни кўпайтириш учун кечаникеча, кундузни-кундуз демай ишламоқдалар. Яйловда қудуқлар қуриб олганмиз. Бу яйловда 38 чўпон, 2 ҳисобчи ва 2 ветфельдшер ишламоқда. Кўпчиликмиз. Фақат бизга кундалик газета ва журналлар юборилиб турилса бўлгани. Биз — чўпонлар мамлакатимиз ҳаётидан янги хабарлар олиб туришни истаймиз.

Рўзиматов дафтарчасига алланималарни ёзиб олди ва бошини кўтариб, Хонкелдиевга жавоб қайтарди:

— Чорва ходимларига, шу жумладан сиз — чўпонларга маданий-маиший хизматни янада яхшилаш ҳақида правление ва партия ташкилоти янги тадбирлар белгиламоқда. Чорва хўжалигимиз колхознинг энг йирик ишлабчиқариш тармоқларидан ҳисобланади. Бизда мингдан ортиқ қорамол, беш юзга яқин от, юзга яқин чўчқа ва бир ярим мингга яқин товуқ бор. Ўтган йили чорвачиликнинг бир ўзидан икки миллион сўмга яқин даромад олдик. Биз чорвачиликни тинмай ривожлантиришимиз керак.

Хонкелдиев раис ўринбосарининг сўзини мамнун бўлиб тинглади ва узоқда қўй боқиб юрган чўпонни кўрсатди:

— Фермамизда ажойиб чўпонлар бор. Ҳаким Муродов ва ҳов, ана-у, Эргаш Ирисалиев. Ҳар иккиси блан колхозимиз фахрланса арзийди. Муродов 607 совлиқни қишдан семиз сақлаб чиқди ва қўзилатиш мажбуриятини ошириб бажарди.

Фаровон ҳаёт

Дар'ё бўйидан колхоз қишлоғи бошланади. Дар'ё бўйида колхоз маданият ва истироҳат боғи бор. У ерда колхозчилар дам оладилар. Клуб, кино-театрларда бўладилар. Чойхоналарда кечки дам олиш суҳбатлари бошланади. Боғнинг баҳаво, кўркам ерида усталар ишламоқда. Ўтган йили колхозчиларнинг болалари учун ёзги пионер лагери очилган эди. Бу йил яна лагерь очилади. Ўқучи болалар ёзги каникул кунларини шифобахш, гўзал боғларда, дар'ё бўйларида ўйин-кулки, хушчақчақлик блан ўтказадилар. Турли гербарий, коллекциялар тўплайдилар, саёҳат-походларда бўладилар.

Колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари Мавлон Султонов ҳар кечин дала шийпонларидан қайтганда, албатта колхоз клубига киради. Кутубхона, болалар кутубхонаси, ясли ва боқчалардан хабар олади. Футбол ва волейбол командаларининг капитанлари блан учрашади. Янги мусобақа, янги режалар ҳақида суҳбатлашади.

Султонов сўнгги кунларда колхозда очилган музика мактабидан тез-тез хабар оладиган бўлиб қолди. Мана, у яна мактаб олдида турипти. Қўлларида скрипка ва нота солинган папка тутган болалар салом бериб, одоб блан клуб томонга ўтиб кетдилар. Султонов улар кетидан узоқ тикилиб, севиниб кулиб қўйди. Шу вақтда раис Шукуралиев етиб келди ва клубга бораётган музикачи болаларни кўрсатиб, парторгдан сўради:

— Бугун концерт бўладими?

— Ҳа, байрам концерти бўлади.

— Ёш сан'аткорлар, колхозчиларнинг фарзандлари, — деди раис кўздан ғойиб бўлган болалар ортидан ҳамон тикилиб. Парторг раис қувончига бош қимирлатиб, жилмайиб жавоб қайтарди. Қишлоқ болаларининг порлоқ истиқболи, уларнинг фан, сан'ат ва ҳунарга интилишлари чиндан ҳам қувончлидир.

Скрипка тутган болаларнинг оталари колхозда илғор пахтакорлар бўлиб ишлайди. Улар 14 — 16 ёшли фарзандларининг ҳам мактабда ўқиб, ҳам музика ўрганиб, илғор маданиятли киши бўлиб воягa етишларидан беҳад қувонадилар. Уларнинг боболари ҳам ёшликларида шундай орзу блан яшаганлар. Броқ Улуғ Октябрьдан илгари бундай имкониятнинг эшиги улар учун беких эди.

Эндиликда колхозчилар фарзандларидан Хайрулла Рўзиматов, Не'мат Саидов, Ражаб Бакиров, Бегматов каби талантли ёшлар скрипка ва пионинада яхши машқ қилиб, ўз ота-оналарини совет композиторлари ва жаҳон классик музикасининг энг яхши асарлари блан таништирмоқдалар. Улар музика ўрганиш блан бирга билим чўққиларини эгаллаш учун ҳам зўр ғайрат қилмоқдалар. Дзержинский номли гигант колхознинг қишлоқларида 3 та тўлиқсиз ўрта мактаб ва 1 та ўрта мактаб очилган. Бу мактабларда колхозчиларнинг мингларча фарзандлари та'лим олмоқда, шу жумладан 500 га яқин қизлар ўқишни муваффақиятли давом этдирмоқдалар.

Кеч кириб, электр чироқлари порлади. Бирнеча километрга чўзилган колхоз қишлоғи чароғон бўлди. Уйлардан, клуб, кино-театрлардан, узоқлардаги дала шийпонларидан радио овозлари янграб эшитилмоқда.

Бекобод районидаги Дзержинский номли гигант колхознинг азамат пахтакорлари, машҳур механизаторлари, миришкор боғбонлари, донгдор чорвадорлари ҳам баҳор байрамини янги ютуқлар блан кутиб олмоқдалар. Универсалчи Бойзоқов ва Бобораҳимов, бригада бошлиқлари Баратов ва Исомов, колхозчи Абдужабборов, чўпонлар Ҳаким Муродов ва Эргаш Ирисалиев ҳам Май байрамини, колхоз баҳорини зўр қувонч блан кутиб олмоқдалар. Колхоз а'золари қишлоқ хўжалигининг турли соҳалари бўйича юксак кўрсаткичларга эришиш учун, колхоз хўжалигини мустаҳкамлаш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Н. ЭГАМНАЗАРОВ.

КОРЕЯ МАСАЛАСИ

Ташқи ишлар министрларининг Жанва кенгашида 1954 йил 29 апрельда

В. М. МОЛОТОВ БАЁНОТИ

Раис жаноблари, жаноб делегатлар! Жанвадаги ушбу кенгашда икки масалани кўриб чиқишга қарор қилинган. Бу масалалар: биринчидан, Корея масаласини тинч йўл блан ҳал қилиш масаласи ва, иккинчидан, Ҳинди-Хитойда тинчликни тиклаш масаласидир.

Жанва кенгаши Осиё масалаларига бағишланган деб айтиш мумкин. Корея масаласи ҳам, Ҳинди-Хитой масаласи ҳам Осиёга доир энг актуал масалалар жумласидандир.

Шу муносабат блан бир нарсага э'тибор бермасдан ўтиб бўлмайдики, бу кенгашда Осиё мамлакатларининг фақат бироз қисмигина иштирок қилмоқда. Осиё давлатларидан бирқанчаси, Ҳиндистон, Индонезия, Бирма, Покистон ва бошқа шулар сингари давлатларнинг бу кенгашда иштирок қилиши иш манфаатлари нуқтаи назаридан гарчи жуда қимматли бўлса ҳам, лекин уларнинг бу кенгашда иштирок қилмаётганликларидан бўладиган зарарни сезмаслигимиз мумкин эмас.

Шу блан бирликда шу фактнинг аҳамиятини ҳам э'тиборга олмасдан ўтиб бўлмайдики, кейинги йилларда биринчи марта ўлароқ бу кенгашда барча буюк давлатлар: Франция, Буюк Британия, Америка Қўшма Штатлари, Хитой Халқ Республикаси, Совет Иттифоқи иштирок қилмоқда. Шу муносабат блан алоҳида уқтириб ўтиш керакки, Осиёнинг буюк давлати бўлган Хитой Халқ Республикаси Осиёдаги аҳволга доир юқорида кўрсатиб ўтилган актуал масалаларга бағишланган бу кенгашимизнинг ишларига ўз ҳиссасини қўшиши мумкин.

Кенгаш ўзининг ҳозирги составида ўз ишини Кореяга таллуқли масалалардан бошлайди.

Бизнинг олдимизга тинч йўл блан бир бутун ва мустақил Кореяни барпо қилиш вазифаси қўйилган. Бу вазифанинг ҳал этилиши корейс халқи учун биринчи даражали аҳамиятга эгадир ва, шу блан бирликда, халқаро кескинликни камайтиришда муҳим фактор бўлур эди.

Албатта, Корея масаласини ҳал қилиш аввало корейсларнинг ўз ишларидир, Корея халқининг ўз ишидир. Бу масаланинг бошқа мамлакатлар томонидан корейс халқига зўрлаб ҳал қилиб берилиши корейс халқини қаноатлантириши мумкин эмас, Корея проблемасини тинч йўл блан ҳал қилишга хизмат этиши мумкин эмас.

Кореянинг тарихи блан ва, айниқса, корейс халқининг мустақиллик учун кураш тарихи блан ҳисоблашмаслик ярамайди.

Ма'лумки, шу асрнинг бошида япон империализми бошқа ба'зи давлатларнинг қўллаб-қувватлаши блан дастлаб Кореяни ўзига протекторат қилиб олди, сўнгра эса Кореяни босиб олиб, Корея ярим оролида тўла равишда хўжайин бўлиб олди. Корейс халқининг ана шу агрессив империалистик сиёсатга қарши кураш олиб бормаслиги мумкин эмас эди. Корейс халқининг ўз мустақиллиги ва озодлиги учун кураши кўп қийин бўлди ва қурбонлар берилишини талаб қилди. Бу кураш кўп йилларга чўзилди. Лекин бизнинг замонимизда бу хилдаги агрессив сиёсат ўз мустақиллиги ва озодлигини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган халқларнинг жиддий қаршилигига дуч келмаслиги мумкин эмас.

Ҳаммага ма'лумки, япон империалистлари Кореяни босиб олиб, Хитойга қарши, хитой халқига қарши ҳаддан ошиб агрессия қилиш учун Корея ярим оролининг территориясини асосий плацдарм қилиб олдилар. Улар бутун Хитойга ва бутун Шарқи-Жанубий Осиёга хўжайин бўлиб олишга интилдилар. Бунинг учун улар Гитлер Германияси блан иттифоқ туздилар, «коминтернга қарши пакт» деб аталган битим туздилар ва «коммунизмга қарши кураш» баҳонаси остида герман империализми блан биргалашиб жаҳонни бўлиб олиш планларини қурдилар.

Бунинг оқибати нима бўлганлиги ҳамманинг эсида. Япон милитаристлари 1945 йил кузида мағлубиятга учрадилар ва улоқтириб ташландилар. Корея япон милитаристлари панжасидан қутилиб, янги, эркин, мустақил ҳаёт бошлаш имкониятини олди.

Корея Япония оккупациясидан қутилганидан кейин ҳарбий характердаги вазиятлар натижасида икки қисмга — Шимолий Кореяга ва Жанубий Кореяга бўлиниб қолганлиги сабабли корейс халқи олдида Кореянинг бирлигини қайтадан тиклаш ҳамда бирлашган ва мустақил демократик Корея давлати барпо қилиш вазифаси пайдо бўлди. Иккинчи жаҳон уруши тамом бўлганидан кейинги дастлабки йиллар давомида бу вазифа бажарилмади. Шимолий Корея территориясида барпо бўлган Корея Халқ-Демократик Республикаси шу йиллар мобайнида бирқанча жуда катта демократик ислоҳотлар ўтказишга, шу жумладан помешчикларнинг ва япон империализмига илгари хизмат қилиб келган кишиларнинг ерларини деҳқонларга олиб беришга муваффақ бўлди.

Корейс халқининг манфаатлари йўлида қилинаётган мана шу яратучилик ишлари Кореяга қилинган ҳужум натижасида бошланиб кетган уруш сабабли ҳамда Америка Қўшма Штатларининг шафқатсиз ҳарбий интервенцияси сабабли тўхтаб қолди, бу ҳарбий интервенция уч йил давом этди ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти байроғи остида амалга оширилиб келди. 1953 йил ёзида Кореяда ярash битими тузилганидан бери Кореянинг бирлигини қайтадан тиклаш ва демократик негизларда бирлашган Корея давлати тузиш масаласи яна қўзғалди.

Кореянинг бирлигини қайтадан тиклашда корейс халқига ёрдам бериш Жанва кенгашининг энг муҳим вазифасидир. Корея халқи бирлашган, мустақил демократик давлат тузиш йўлини тинч воситалар блан топиб олиши учун биз бутун кучимизни сарф қилишимиз лозим. Халқаро муносабатлардаги кескинликни камайтиришга ва бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлашга интилаётган ҳамма давлатлар Корея масаласининг тинч йўл блан ҳал қилинишидан манфаатдордирлар. Иккинчи томондан, шу нарса блан ҳисоблашмаслик мумкин эмаски, Бирлашган Миллатлар Ташкилотига ба'зи давлатлар таз'йиқ ўтказиб турганлиги сабабли, у бирёқлама позицияда туриб қолди ва Корея масаласини ҳал қилишга ўзининг қобилиятсиз эканлигини кўрсатди. Шу нарсани айтиб ўтиш кифоядирки, Бирлашган Миллатлар Ташкилотида кейинги тўрт йил давомида, масалан, Шимолий Корея вакилларининг фикри ҳатто бир марта ҳам тинглангани йўқ. Корея воқиаларининг бу ерда АҚШ вакили яна бир марта такрорлаб ўтган сохта тарихига келганда, бу тўғридаги да'волар Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги Совет Иттифоқи вакиллари томонида неча қайталаб рад этилган ва фош қилиб ташланган эди.

Корея масаласини муҳокама қилаётган вақтимизда биз Осиё мамлакатларининг сиёсий тараққиётида кейинги даврда, айниқса иккинчи жаҳон уруши тамом бўлгандан кейин рўй берган туб ўзгаришлар блан ҳисоблашмаслигимиз мумкин эмас.

Ма'лумки, кўп йиллар давомида, ба'зи ҳолларда эса бирнеча аср давомида Осиё мамлакатларида осиёли бўлмаган бошқа давлатлар хўжайинлик қилиб келди, шу мамлакатларнинг халқлари эса ўз тақдирига ўзи хўжайинлик қилиш имкониятидан маҳрум этиб қўйилди. Бундай аҳвол ба'зи давлатлар томонидан ўтказилиб келган босқинчилик, империалистик сиёсатнинг натижаси бўлди. Лекин бу сиёсат эндиликда ўзини бадном қилиб қўйди. Ҳозирги вақтда эски мустамлакачилик сиёсатини ўтказиш йўлидаги уринишлар тобора кўпроқ муваффақиятсизликка учрамоқда. Корея масаласини муҳокама қилишда ҳам, Ҳинди-Хитой масаласини муҳокама қилишда ҳам Жанва кенгашида шу вазият блан ҳисоблашиш керак.

Осиё мамлакатларининг халқлари ўз мустақилликлари учун, ажнабийлар ҳукмронлигидан ўзларини озод қилиш учун курашда жиддий муваффақиятларга эришдилар. Ҳозирги вақтда бу блан ҳисоблашмаслик мумкин эмас.

Ер юзидаги бутун аҳоли тахминан 2 миллиард 400 миллион кишидан иборат. Ер юзидаги бутун аҳолининг ярмидан кўпроғи Осиё территориясида яшайди. Броқ, ҳатто XX асрнинг бошида ҳам Осиёдаги аҳолининг катта кўпчилиги ё мустамлака ҳолида, ёки ярим мустамлака ва қарам мамлакатлар ҳолида турган эди.

Шундан бери Осиёда туб ўзгаришлар рўй берди.

Бу соҳада ҳал қилучи силжиш 1917 йилда Россияда социалистик революция бўлган вақтдан бошлаб, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи барпо бўлган вақтдан бошлаб рўй берди, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи чоризмнинг империалистик сиёсатига барҳам берди ва бошқа мамлакатлар блан ўз муносабатларини уларнинг миллий эркинлиги ва мустақиллигини э'тироф қилиш принциплари асосига қурди. Бу янги аҳвол ўзининг миллий озодлиги ва мустақиллиги учун асрлардан бери курашиб келган халқларнинг руҳини кўтаришга ёрдам бермаслиги мумкин эмас эди.

Рўй берган тарихий ўзгаришларни, масалан, Осиё мамлакатларида рўй берган тарихий ўзгаришларни англаш қобилиятига эга бўлмаган ва эскича фикрлайдиган кишиларда бу воқиалар ба'зан бутунлай нотўғри акс этмоқда. Улар ҳамма жойда «коммунистларнинг кирдикорлари»ни, «Кремль агентлари»ни ва шу сингариларни қидрмоқчи бўладилар. Бу кишилар мазлум халқларнинг озодликка ва миллий мустақилликка бўлаётган ҳарқандай ҳаракатини коммунизмга тўнкамоқдалар. Улар турли сиёсий маслаклар ва э'тиқодлардаги кишиларнинг миллий озодлик ва мустақиллик учун фидокорона кураш олиб бораётганликларига ҳақиқатда сабаб бўлаётган нарса халқларнинг ажнабийларга қарам бўлишдан, мустамлакачилик асоратидан қутилиш йўлида аллақачонлар туғилган интилишларидан иборат эканлиги блан ҳисоблашмай, коммунистлар аралашмаган ҳаракатларни ҳам коммунистларга тўнкаб, бу блан, ўзлари хоҳламаганлари ҳолда, коммунистларнинг обрўйини кўтармоқдалар. Лекин совет кишиларининг маслаклари ва э'тиқодлари тўғрисида гап борадиган бўлса, биз халқларнинг, шу жумладан Осиё халқларининг ҳам миллий-озодлик ҳаракатига яхши кўз блан ва қизғин хайрихоҳлик блан қараётганлигимизни яширмаймиз.

Осиёдаги туб сиёсий ўзгаришлар аввало Хитойда, 500 миллион кишидан кўпроқ аҳолиси бўлган мана шу мамлакатда ўзининг юксак ифодасини топди. Хитой Халқ Республикаси барпо бўлиб, бу ерда халқ-демократик тузумнинг мустаҳкам негизлари қурилгандан бери шу факт блан ҳисоблашмаслик бема'нилик бўлур эди. Хитойдаги социал-иқтисодий ва сиёсий ўзгаришлар ҳамманинг кўз олдида бўлаётган бир нарсадир, шунинг учун ҳам бу блан ҳисоблашмаслик — тарихий аҳамиятга эга бўлган жуда катта воқиалар блан ҳисоблашмаслик демакдир.

Сўнгра, 300 миллион кишидан кўпроқ аҳолиси бўлган Ҳиндистон сингари мамлакатнинг тарих саҳнасига чиққанлигини ким инкор қилиши мумкин. Ҳиндистон яқиндагина мустамлака аҳволидаги мамлакат эди. Броқ, Ҳиндистон ўз миллий мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган ва халқаро ишларда ўзининг муҳим ўрнини олишга интилаётган давлатлар орасида тобора кўзга кўринарли жой олаётганини энди ҳечким инкор қилолмайди. Индонезия, Бирма ва бошқа шу мамлакатлар сингари давлатларнинг аҳамияти тобора баланд кўтарилмоқда. Аммо, бундан, шу давлатларда чинакам мустақилликка эришиш иши силлиққина, курашсиз бораётир ва бу ишда ба'зи давлатлар блан муносабатларда ма'лум даражада мушкулликлар рўй бермаётир, деган ма'но келиб чиқмайди. Броқ, шу айтилганларнинг ўзи Осиёда чинакам жуда катта тарихий ўзгаришлар рўй берганлигини кўрсатади. Осиё давлатларига тааллуқли ҳарқандай актуал масалани муҳокама қилаётган вақтда бу факт блан ҳисоблашмаслик мумкин эмас.

Халқаро ишларда алоҳида мавқи'га эга бўлган Хитой масаласига тўхталиб ўтиш зарур.

Совет Иттифоқи блан Хитой Халқ Республикаси ўртасида мустаҳкам дўстона муносабатлар ўрнатилган деб айтсам мен бу блан сир очиб берган бўлмайман. Кўпгина мамлакатлар ҳам Хитой Халқ Республикаси блан сиёсий ва иқтисодий муносабатлар боғладилар. Ма'лумки, Англия сингари мамлакат Хитой Халқ Республикаси блан ўзининг муносабатларини ривожлантиришга катта аҳамият бермоқда. Яна шу нарса ҳам ма'лумки бошқа бирқанча мамлакатларнинг Хитой Халқ Республикаси блан нормал муносабатлар боғламаганликларига фақат шу нарса сабаб бўлмоқдаки, бундай нормал муносабатлар боғланишига четдан зўр бериб тўсқинлик қилинмоқда.

Америка Қўшма Штатларига келганда, бу мамлакатнинг ҳукумати Хитой Халқ Республикасига нисбатан ошкора агрессив йўл тутмоқда. АҚШ томонидан олиб борилаётган бу агрессив йўл, шу блан бирликда, ҳозирги Осиёдаги бутун аҳволга та'сир қилмоқда.

Хитой Халқ Республикаси Америка Қўшма Штатларига қарши ҳечқандай агрессив иш қилмаганлигини ҳамма билади. Америка Қўшма Штатларининг Хитой Халқ Республикасига нисбатан олиб бораётган сиёсатига келганда бу соҳада аҳвол бутунлай бошқачадир.

Хитой халқи хитой халқининг эҳтиёжлари тўғрисида ўйлашни эсига келтирмаган, балки четэл капиталининг оддий малайи бўлган ва шармандаси чиққан Чан Кай-ши тўдасини ўз территориясидан ҳайдаб юборди, Хитой Халқ Республикаси барпо қилинганидан бери унга қарши кетма-кет агрессив актлари қилинмоқда. Бунинг учун асосий жавобгарлик Америка Қўшма Штатлари ҳукмрон доираларининг устига тушади.

Улар Тайвань оролини босиб олиб, Чан Кай-ши тўдасининг қолдиқларини шу оролга хўжайин қилиб қўйдилар. Улар Хитой Халқ Республикасига Бирлашган Миллатлар Ташкилотида ўзининг қонуний ўрнини олишига халақит бермоқдалар — йўл қўйиб бўлмайдиган ҳарқандай усуллар блан халақит бермоқдалар. Яна бунинг устига улар Хитой блан бўладиган савдо-сотиқни тақиқлаш тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти орқали қарор чиқартириб олдилар. Улар Японияниng қуролли кучларини қайтадан тиклаш тайёргарлигини кўриб, бу блан Хитойга таҳдид солмоқдалар. Улар Хитойни Кореяда агрессия қилди деб айбладилар, ваҳоланки, хитой кўнгиллиларининг урушда Корея Халқ Демократик Республикаси томонида туриб иштирок қилганликларига ўз миллий-озодлиги учун курашаётган корейс халқига нисбатан мутлақо табиий дўстлик ҳисларигина сабаб бўлиб қолмасдан, шу блан бирга, Хитойнинг ўз хавфсизлигини та'минлаш манфаатлари ҳам сабаб бўлди, чунки агрессив ажнабий қўшинлар Хитой чегарасига яқинлашиб қолган эдилар. Америка Қўшма Штатларининг ҳукмрон доиралари Хитой Халқ Республикасига қарши агрессияни ошкора равишда тайёрлаётганлари ҳолда, Тайваньдан ва Корея ярим оролидан ҳужум қилмоқчи бўлиб Хитой Халқ Республикасининг чегараларида доимо таҳдид солаётганлари ҳолда, Хитой территориясига яқин жойларда, Тинч океан оролларида ва Покистонда янгидан-янги ҳарбий базалар қураётганлари ҳолда, АҚШни эмас, балки Хитойни агрессор қилиб кўрсатмоқчи бўладилар.

Ҳинди-Хитойдаги қўғирчоқ режимларни ҳимоя қилиш баҳонаси блан кейинги вақтларда Шарқи-Жанубий Осиёда ҳарбий иттифоқ тузиш планлари тузилмоқда, ваҳоланки, Осиёда ўз қадрини билган ҳечбир давлат бундай ҳарбий иттифоққа қатнашиш ниятида эмас. Шу планлар мустамлакачи давлатларнинг Осиёдаги айрим халқларни Осиёнинг ўзидаги бошқа халқларга қарши уруштириш ниятида эканликларини яна бир марта кўрсатмоқда.

Осиёда жуда катта воқиалар рўй берди, бу воқиалар Осиё мамлакатларининг ва, аввало, Хитойнинг тикланиб бораётганлигини, я'ни демократия тараққиёти ва ривожланишининг ҳозирги даврига мос келадиган янги демократик асосларда миллий ва социал жиҳатдан тикланиб бораётганлигини кўрсатади. Шундай бир маҳалда АҚШнинг муайян доиралари эски тартибларга ёпишиб олмоқдалар, мустамлакачилик ва ярим мустамлакачилик режимини сақлаб қолишга ҳаракат қилмоқдалар. Броқ, Осиё халқларининг тараққиётидаги тарихий ўзгаришлар блан ҳисоблашишни истамаслик ҳозирги вақтда ҳам ўз вазифаларини Осиёдаги реакцион тўдаларни ва мустамлакачилик режимларини сақлаб қолишдан иборат деб билаётган давлатларнинг сиёсатини оқлаши мумкин эмас. АҚШнинг Хитой Халқ Республикасига нисбатан душманлик сиёсати Осиёга тааллуқли актуал проблемаларни ҳал қилишга жуда ёмон та'сир этмоқда. Бу агрессив сиёсатнинг ҳечқандай истиқболи йўқ, чунки у Осиёдаги, ҳаттоки Осиёдан ҳам бошқа жойлардаги тарихий тараққиётнинг бутун боришига қарама-қарши сиёсатдир ва ҳозирги шароитда Осиёдаги актуал проблемаларни халқларнинг озодлиги ва миллий ҳуқуқлари принципларига мувофиқ ҳал қилиш йўлида турган асосий ғовдир.

АҚШ давлат секретарининг Осиёдаги аҳвол масаласига доир сўзлаган кейинги нутқлари ба'зи доираларда чириб битган эски тартибларга интилиш ҳали ҳам кучли эканлигини, шунингдек ба'зи жойларда империализмнинг эски ва ўз умрини тугатган мустамлакачилик сиёсатига интилиш кучли эканлигини кўрсатади.

16 апрельда Америка газеталарида АҚШ давлат секретарининг баёноти э'лон қилинди. Хитой Халқ Республикаси хитой халқининг ўз ихтиёри блан барпо этилганлиги ҳаммага ма'лум бир нарса бўлишига қарамай, ўша баёнотда Хитой Халқ Республикасининг барпо қилиниши «континентал Хитойнинг қўлдан кетиши»дан иборат бўлган «катта ҳалокат» деб айтилган. Яна шу баёнотда «бу ҳалокатга Шарқи-Жанубий Осиёда ва Тинч океан оролларида миллион-миллион кишиларнинг, жуда катта иқтисодий ресурслар ва кенг стратегик позицияларнинг қўлдан кетиши ҳам қўшиладиган бўлса, бу ҳалокатнинг даҳшати янада кўпаяди», дейилган.

Америка арбобининг мана шу баёнотида Хитой, Шарқи-Жанубий Осиё ва Тинч океан ороллари халқларининг миллий манфаатлари, ҳуқуқлари тўғрисида бир оғиз ҳам гап айтилмаган. Аммо, ўша баёнотда улуғ хитой халқининг ва Осиёдаги бошқа халқларнинг эски мустамлакачилик ва ярим мустамлакачилик ҳаётидан янги, эркин ҳаётга, янги демократик тузумга ўтишларига бутун чоралар блан қаршилик кўрсатишга интилиш очиқдан-очиқ ифодаланган. Гарчи Хитой ҳечқачон бошқа чет давлатники бўлмаган ва бўлишни ҳам ҳечқачон истамаган бўлса, Хитойда туб ўзгаришлар рўй берганлигига ўша баёнотда «Хитойнинг қўлдан кетиши» деб айтилган. Равшандирки, «континентал Хитойнинг қўлдан кетиши» тўғрисидаги гаплар империализмнинг ўз умрини тугатган мустамлакачилик сиёсатига бўлган интилишини ифодалайди ва бу гапларнинг халқларнинг озодлик ва миллий ҳуқуқлари принципларини э'тироф қилишга ҳечбир алоқаси йўқ. Шундай бўлса ҳам, АҚШ вакили бу ерда коммунизм ва озодлик принциплари хусусида ўзининг мас'улиятсиз гапларини айтиб насиҳатгўйлик қилишни ўзига эп кўрди.

Жанва кенгаши Осиёга тааллуқли бўлган ва ҳозирги вақтда энг актуал деб ҳисобланган проблемалар блан ҳартомонлама танишиб чиқишга имконият беради. Бу ерда биз турли нуқтаи назарларни ифодаловчи фикрларни тинглаш имкониятига эгамиз ва фикр олишиш натижасида, ўз олдимизга қўйилган масалаларни манфаатдор халқларнинг интилишларига ва, шу блан бирликда, тараққиёт ва тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларига мос келадиган қилиб ҳал қилиб бериш имкониятига эгамиз. Масалан, Корея масаласига шу тахлитда қараш бирлашган ва мустақил демократик Кореяни тузиш масаласини тинч йўл блан ҳал қилишга кўп жиҳатдан ёрдам бериши мумкин, Корея масаласини тинч йўл блан ҳал қилишга ҳақиқатан ҳам эришишга хизмат қилиши мумкин.

Агар Жанва кенгаши, Осиё халқлари ўз ишларини ўзлари ҳал қилишга тўла равишда ҳақлидирлар, бу иш, аввало, уларнинг ўзларига тааллуқли ишдир, деган принципга амал қиладиган бўлса, бу кенгашда шундай натижаларга эришиш мумкин бўлади.

Бошқа давлатлар, шу жумладан Жанва кенгашининг қатнашчилари ҳам бу ишда Осиё халқларига биргаликда ёрдам беришлари лозим.

Ушбу кенгашнинг вазифаларини шу тахлитда тушуниш Осиё халқларининг озодлиги ва миллий юксалиши манфаатларига ва, шу блан бирликда, Осиёда тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларига ва умумий тинчлик манфаатларига энг кўп даражада мос келган бўлур эди. Жанва кенгашида ижобий натижаларга эришиш бошқа проблемаларнинг, шу жумладан, Осиёдан бўлак жойларга тааллуқли проблемаларнинг ҳам ҳал қилинишига ёрдам берган бўлур эди.

Бу ерда Хитой Халқ Республикаси делегациясининг бошлиғи Чжоу Энь-лай Осиёда тинчликни та'минлаш соҳасида Осиё мамлакатларининг куч ва ғайратларини бирлаштириш матлуб деган фикрни айтди. Совет делегацияси шу фикрга тўла равишда қўшилади. Европа халқлари сингари Осиё халқлари ҳам Европада, Осиёда ва бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларига мос келадиган тадбирларни қўришлари лозим.

Кенгаш Жанубий Корея вакилининг айтган гапларини эшитди, лекин бу мазмунсиз нутқда бирор ижобий конкрет таклиф айтилмади.

Корея проблемасини тинч йўл блан ҳал қилиш масаласи тўғрисида Корея Халқ-Демократик Республикаси ҳукуматининг нуқтаи назари ҳам бу ерда баён қилинди.

Совет делегацияси ҳисоблайдики, Корея Халқ-Демократик Республикаси ташқи ишлар министри Нам Ир томонидан қилинган таклифлар Корея масаласи тўғрисида тегишли қарор қабул қилиш учун асос бўлаолади. Бу таклифлар корейс халқининг ўз мамлакатининг бирлигини қайтадан тиклашга қаратилган миллий истакларига мувофиқдир ва халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларига мос келади.

Хитой-Ҳиндистон битими

ПЕКИН, 29 апрель. (ТАСС). Синьхуа агентлиги билдиради: 1953 йил 31 декабрьдан 1954 йил 29 апрельгача Пекинда Хитой Халқ Республикаси Марказий халқ ҳукумати делегацияси блан Ҳиндистон республикасининг ҳукумат делегацияси ўртасида Хитойнинг Тибет районида Хитой ва Ҳиндистон ўртасидаги муносабатлар тўғрисида музокаралар олиб борилди.

Музокаралар, дейилади ахборотда, бир-бирларининг территориал бутунлигини ва суверенитетини ўзаро ҳурмат қилиш, бир-бирларига ҳужум қилмаслик, бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик, тенглик, ҳар иккала томон учун фойдали бўлиш ва тотув яшаш принциплари асосида олиб борилди.

Ҳар иккала томон Хитойнинг Тибет районида Хитой блан Ҳиндистон ўртасидаги муносабатларга тааллуқли масалаларни муфассал равишда муҳокама қилдилар ва қуйидаги битимга келдилар:

Хитойнинг Тибет райони блан Ҳиндистон ўртасида савдо-сотиқни ривожлантириш мақсадида ва Хитой ҳамда Ҳиндистон аҳолиси вакилларининг зиёрат қилишларини ва саёҳатларини енгиллаштириш мақсадида ҳар иккала томон, Хитойнинг Тибет райони блан Ҳиндистон ўртасида савдо-сотиқ ҳамда алоқа тўғрисида Хитой Халқ Республикаси блан Ҳиндистон республикаси ўртасида битим туздилар ва имзоладилар. Хитой Халқ Республикаси томонидан битимга ташқи ишлар министрининг ўринбосари Чжан Хань-фу ва Ҳиндистон республикаси томонидан Ҳиндистоннинг Хитойдаги элчиси Н. Рагхаван қўл қўйдилар.

Шу блан бирга ташқи ишлар министрининг ўринбосари Чжан Хань-фу ва элчи Рагхаван бир-бирларига нота топширишди бу ноталарда ҳинд соқчилик ҳарбий отрядларини Хитойнинг Тибет районидан олиб чиқиб кетиш ва Хитойнинг Тибет районида Ҳиндистон ҳукуматига қарашли бўлган ҳамма биноларни ва ҳамма почта, телеграф ва телефон служебаларини уларнинг ҳамма ускуналари блан биргаликда Хитой ҳукуматига топшириш кўзда тутилади.

Музокаралар дўстона вазиятда олиб борилди.

Ташқи ишлар министрларининг Жанва кенгаши

ЖАНВА, 29 апрель. (ТАСС махсус мухбири). Ташқи ишлар министрлари Жанва кенгашининг Ван Вайтхаякон (Таинланд) раислиги остида ўтказилган бугунги мажлисида Корея масаласини муҳокама қилиш давом этди.

Кенгашда бўлаётган дискуссия вақтида Корея масаласининг Осиёга тааллуқли бўлган ва умумий тинчлик ҳамда хавфсизликни та'минлаш иши учун катта аҳамиятга эга бўлган умумий проблемалар блан боғлиқ эканлиги яққол кўринди. Кенг доираларнинг фикрича, Жанва кенгашида Франция, Буюк Британия, АҚШ ва Совет Иттифоқи блан бирликда Хитой Халқ Республикасининг ҳам иштирок этаётганлиги кенгаш кун тартибида турган масалаларни тинч йўл блан ва адолатли ҳал қилиш имкониятини анча кўпайтиради.

АҚШ давлат секретари Даллеснинг ва Хитой Халқ Республикаси ташқи ишлар министри Чжоу Энь-лайнинг кенгашда кеча сўзлаган нутқлари Корея масаласини ҳал этиш ҳақидагина эмас, шу блан бирга, Осиёга доир бошқа ўткир проблемаларни ҳал этиш ҳақида ҳам бир-биридан кескин равишда фарқ қиладиган икки фикр борлигини яна бир марта яққол кўрсатди. Бу проблемалар тўғрисида Америка фикрининг характерли жиҳати шуки, у, Осиё халқларининг қонуний манфаатларини назар-писанд қилмаётир, Хитой Халқ Республикаси барпо бўлганидан кейин Осиёда рўй берган ҳал қилучи, туб ўзгаришлар блан ҳисоблашишни қат'иян истамаётир. Буни ҳатто кўпгина буржуа газеталари ҳам э'тироф қилмоқда. Чунончи, Париждаги «Монд» газетаси «АҚШ томонидан илҳомлантирилаётган ғарб сиёсати блан Осиё халқларининг ҳақиқий манфаатлари ўртасида» зиддият борлигини та'кидлаб ёзмоқда. Газетанинг қайд қилиб ёзишича, бу «ғарб сиёсати» жаҳоннинг шу районидаги ҳозирги вазиятни белгилаб бераётган иқтисодий-социал — ва психологик характердаги факторларни э'тиборга олмаётганлиги блан фарқ қилади.

Даллеснинг кечаги нутқи буни тўла равишда тасдиқлади. АҚШ вакилининг шу нутқи муносабати блан Жанвадаги бирқанча сиёсий кузатучилар, АҚШ давлат секретари ўз баёнотида Жанва кенгашининг олдида турган муҳим масалаларни ҳал қилиш йўлида ҳатто кичкина ҳам қадам қўймади, деб айтмоқдалар.

Шу кузатучилар Хитой Халқ Республикаси ташқи ишлар министрининг нутқи Даллеснинг нутқидан бутунлай фарқ қилганлигини, Хитой Халқ Республикаси ташқи ишлар министрининг нутқи Осиёнинг энг ўткир проблемаларини тинч ва адолатли ҳал қилиш йўлини топиши лозим бўлган кенгашнинг ишига қўшилган муҳим ҳисса бўлди, деб айтмоқдалар.

Чжоу Энь-лайнинг баёноти бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлаш масаласи блан чамбарчас боғлиқ бўлган Корея проблемасини ҳам, Осиёга тааллуқли бошқа ҳарқандай пробелмани ҳам АҚШнинг Хитой Халқ Республикасига ва Осиёнинг бошқа халқларига нисбатан юргизаётган ҳозирги сиёсатига, шу халқларнинг истакларига зид бўлган сиёсатига хотима берилмагунча ҳал қилиниши мумкин эмаслигини кескин далиллар блан жуда ишонтирарли қилиб та'кидлади. Чжоу Энь-лай кўрсатадики, Даллес томонидан баён қилинган позиция Осиё халқларининг манфаатларига асло тўғри келмайдиган позициядир, шу манфаатларни э'тироф қилгандагина бутун дун'ёда тинчликни ва хавфсизликни та'минлаш мумкин бўлади.

Совет делегациясининг бошлиғи, СССР ташқи ишлар министри В. М. Молотовнинг баёноти бугунги мажлиснинг диққат марказида турди. Бу баёнот ниҳоят даражада қизиқиш блан кутилган эди. Бу баёнот совет ташқи сиёсатининг ялпи тинчликни мустаҳкамлашдан бошқа ҳечқандай мақсади йўқлигини ва бу сиёсат Узоқ Шарқда ҳамда бутун дун'ёда кескинликни тугатиш ишида ва барча халқларнинг қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ишида ўзининг асосий ролини ўйнаб келаётганлигини кўрсатучи яна бир ёрқин далил бўлди.

Молотов Корея масаласини чуқур анализ қилиб берди ва, совет делегациясининг фикрича, Корея Халқ-Демократик Республикаси ташқи ишлар министри Нам Ир томонидан қилинган таклифлар Корея масаласи юзасидан тегишли қарор қабул қилиш учун асос бўлаолади, деб айтди. Молотов Совет делегацияси Чжоу Энь-лайнинг Осиёда тинчликни та'минлаш ишида Осиё мамлакатларининг куч ва ғайратларини бирлаштириш матлублиги тўғрисидаги фикрига тўла равишда қўшилганлигини ҳам айтди.

Корея масаласи устида бўлаётган дискуссияда бугунги мажлисда Австралия ташқи ишлар министри Кэзи ҳам нутқ сўзлади. Даллес сингари у ҳам Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг Кореяда Америка ҳукмронлигини мустаҳкамлаш мақсадида Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги Америка тарафдори бўлган кўпчилик томонидан ўз вақтида қабул қилинган резолюциясини Корея масаласини ҳал қилиш воситаси деб кўрсатишга уриниб кўрди. Броқ, Кэзи бу да'вонинг пучлигини яққол сезиб, Корея Халқ-Демократик Республикаси делегацияси томонидан киритилган таклифлар «гарчи бирқанча муҳим моддалар бўйича етарлик бўлмаса ҳам» лекин, шунга қарамай, «синчиклаб кўриб чиқишга арзийдиган» таклифлар деб ҳисоблайман, деди. Кэзи Корея таклифларининг очиқ-ойдин кўриниб турган ма'носини чувалтиришга уриниб, шу таклифларнинг айрим моддаларига доир бирқанча саволлар берди. Кэзи Жанубий Кореядан Америка қўшинларининг олиб чиқиб кетилишига қарши эканлигини айтиши блан ўзининг ҳақиқий нияти нималигини билдириб қўйди.

Ташқи ишлар министрлари кенгашининг эндиги мажлиси 30 апрельда бўлади.

Шаҳарда концертлар

Баҳор байрами — 1 Майни кўнгилли ўтказишга муносиб ҳисса қўшиш мақсадида Тошкент шаҳар сан'аткорлари ва бадиий ҳаваскорлик тўгараги коллективлари қизғин тайёргарлик кўрдилар.

Шаҳар ижроия комитети районларнинг аҳоли тўпланадиган жойларида маданий хизмат кўрсатиш учун сан'аткорлардан иборат махсус группалар тузган эди. Бугун, Октябрь районида Ҳамза номли ва Охунбобоев номли театр артистлари, Москва районида Муқимий номли, Марказий районда Навоий номли, Горький номли театр артистлари агитмашиналарда концертлар кўрсатадилар. Ўзбекистон давлат филармонияси, эстрада ва цирк артистлари ҳамда Театр сан'ати институти студентлари Сталин, Фрунзе ва Ленин районларида ма'лум программада концерт берадилар.

Горький номли маданият ва истироҳат паркида негр артисти Тито Ромалио концерти бўлади. Концертда В. И. Ленин номидаги Ўрта Осиё Давлат университети, Тошкент Қишлоқ хўжалик институти ва авиация техникумининг бадиий ҳаваскорлари қатнашади. Тельман номли паркда эса 2 май куни «Электрокабель» заводи бадиий ҳавоскорлари коллективининг концерти бўлади. Шунингдек шаҳарнинг бошқа паркларида ҳам хор коллективларининг ашула ва рақслари ташкил қилинади.

Бугун спорт мусобақалари

Бугун эрталаб физкультурачилар колоннаси меҳнаткашларнинг байрам намойишларига қатнашади. Мактаб спортчилари Қизил майдонда гимнастика машғулотлари блан чиқадилар. Шу куни кечқурун «Динамо» стадионида «Б» класси бўйича мамлакат биринчилиги учун навбатдаги футбол мусобақаси бўлади. Бунда Тошкент «Спартак» командаси Молотов шаҳар командаси блан учрашади. Матч соат 18 да бошланади.

2 май куни жуда кўп спорт мусобақалари бўлади.

Шаҳарнинг барча стадионларида эрталаб соат 9 да Тошкент шаҳар биринчилиги учун биринчи группа футбол командаларининг ўйинлари бошланади. Мусобақаларда 8 та спорт жамиятининг футболчилари қатнашади. Соат 17 да «Пищевик» стадионида спорт жамиятларининг энг кучли мотоциклчилари ўз маҳоратларини намойиш қиладилар.

ОБ-ҲАВО МА'ЛУМОТИ

Тошкент об-ҳаво бюросининг ма'лумотига қараганда, бугун кундузи Ўзбекистон областьларида хаво бироз булутли бўлиб, ёғингарчилик бўлмайди. Температура 22—29 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда хаво бироз булутланади, ёғингарчилик бўлмайди. Температура 25—27 даража иссиқ бўлади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — қишки бинода: 1/V да кундуз **Кечирилмас гуноҳлар**, кечқурун **Гамлет**, 2/V да кундуз **Шоҳи сўзана**, кечқурун **Гамлет**.

Ёзги бинода — 1 ва 2/V да **Юрак сирлари**.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 1/V кундуз соат 2 да ва 2/V кундуз соат 12 да **Доктор Айболит**. Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Галия Измайлова** қатнашади. 1/V да кечқурун **Бўрон**, 2/V да кечқурун **Мис чавандоз**, 3/V да **Сотилган қайлиқ**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 1/V да кундуз **Олтин кўл**, кечқурун **Муқимий**, 2/V да кундуз **Нурхон**, кечқурун **Тоҳир** ва **Зуҳра**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Қишки мавсумнинг ёпилиши — 1 ва 2/V да **ёшлар коллективининг хайрлашув гастроллари**. Аттракцион — **«Муз устида карнавал»**. Бутун труппа иштирок этади. Тамоша давомида — қизиқчи **Олег Попов** қатнашади. Тамошалар: 1/V да — кундуз соат 3, кеч 5 ярим ва 8 да, 2/V да — кундуз соат 1,4 ва кеч 8 да бошланади.

«РОДИНА» — янги хитой бадиий фильми **6-нчи дарвоза**.

«ВАТАН» — **Константин Заслонов.**

НАВОИЙ номли кинотеатр (қишки) — **6-нчи дарвоза**, кеч соат 10 да **Константин Заслонов**.

НАВОИЙ номли кинотеатр (ёзги) — **6-нчи дарвоза**.

«9-НЧИ МАЙ» — **Йўлбарс**.

СОБИР РАҲИМОВ номли кинотеатр (қишки) — **6-нчи дарвоза**.

СОБИР РАҲИМОВ номли кинотеатр (ёзги) — **Юлдуз**.

«ОКТЯБРЬ» — **Бой ила хизматчи**.

«ЯНГИ ҲАЁТ» — **Албаниянинг буюк жангчиси Скандербег**.

«ИСКРА» (қишки) — **6-нчи дарвоза**.

«ИСКРА» (ёзги) — **Маскарад**.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз **Халқаро концерт**, кечқурун **Адмирал Ушаков** (1-нчи серия).

«ХИВА» — **6-нчи дарвоза**.

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз **6-нчи дарвоза**, кечқурун **Константин Заслонов**.

«УДАРНИК» **6-нчи дарвоза**.

КУНДУЗГИ КИНОТЕАТР — рангли хроникал-ҳужжатли фильм **Румыния Халқ Республикаси**.

«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» — **6-нчи дарвоза**, кеч соат 10 да **Аршин мололон**.

«ТЕЛЬМАН» кинотеатри — **Любовь Яровая**.

«ПУШКИН» кинотеатри — **Албаниянинг буюк жангчиси Скандербег**.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

1 майда

БЎРОН

Дирижёр — СССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати, профессор **Мухтор Ашрафий**.

Спектакльни янгидан қўючи — режиссёр, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган сан'ат арбоби **Музаффар Мухамедов**.

Спектакль кеч соат 8 да бошланади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 157, Пропаганда бўлими — 157. Совет қурилиши бўлими — 137, Маданият бўлими — 135, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 135, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 136, хатлар бўлими — 137, Секретариат — 34048, э'лонлар бўлими — 38142.

Р. 00507. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1324. 3